

PATEICĪBA

“Kopsoli” radošā komanda no sirds pateicas visiem, kas 2015. gadā dažādā veidā piedalījās mūsu mazās, bet saturā un krāsās bagātās avīzītes satura radīšanā un novadīšanā līdz lasītājiem. Saskaņot visus, kas kaut kādā mērā pielikuši savu roku kopīgajā darbā, savi četri desmiti sanāks!

Daudz ir to, kas kaut ko darījuši mūsu “Kopsoliša” labā, tāpēc šeit minēsim tos, kuru raksti 2015. gadā KS un LNS mājaslapā publicēti biežāk vai kuru palīdzību esam saņēmuši vairāk. Viņu vidū: **Žanete Škapare, Elvīra Čaika, Ivars Kalniņš, Karīna Pavlova, Brigita Lazda, Anita Ceple, Māra Lasmane, Iveta Kraze, Gundega Paņko, Dace Lāce, Santa Kesefelde, Mārīte Sarkane, Raisa Cīvkunova, Jevgenijs Puhovs, Ainārs Osmanis, Ieva Rusule, Inguna Čauna, Dana Kalpiņa-Geida** un citi.

Atsevišķi par īpašiem nopelniem minami **Inese Immure un Edgars Vorslovs** – lasītāji noteikti ievērojusi, ka viņu raksti ir gandrīz katrā numurā. Liels paldies!

Priecīgus svētkus, sagaidot laimīgu un radošu Jauno gadu!

LNS prezidenta pārdomas

2015. gads LNS tāpat kā visi iepriekšējie gadi bija intensīva darba gads.

Neesam sēdējuši rokas klēpī salikuši, arī šis gads bijis ražīga darba gads – esam piesaistījuši finansējumu un sekmīgi realizējuši projektus gan biedrību mērogā, gan LNS mērogā.

Latvija pirmajā pusgadā bija prezidējošā valsts Eiropas Savienības Padomē, un līdz ar to arī LNS bija jāuzņemas zināmi pienākumi. **Ir liels gandarījums par sekmīgi noorganizēto Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) semināra,**

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

LNS saņem Tiesībsarga balvu

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā 3. decembrī – Starptautiskajā cilvēku ar invaliditāti dienā notika Tiesībsarga organizētā konference „ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām aspekti Latvijā” sadarbībā ar Invalidu un viņu draugu apvienību “Apeirons” un Latvijas Nacionālo bibliotēku.

Paralēli konferencei notika arī invalīdu NVO izstāde – prezentācija, kurā 15 nevalstiskās organizācijas ar dažādu prezentācijas materiālu palīdzību atklāja interesentiem savas organizācijas mērķus, darbību, aktivitātes un citu informāciju.

Gan izstādē, gan konferencē piedalījās arī LNS, kura prezentēja sevi ar 5 baneriem (īpaši sagatavoti stendi), videoklipu, laikrakstu “Kopsoli” un daudzām LNS izdotām grāmatām, brošūrām, bukletiem. Izstādes apmeklētāji visvairāk interesējās par “Kopsoli” un speciāli izstādei izgatavotajiem mazajiem 2016. gada kalendāriņiem, kuru otrajā pusē izvietots zīmju valodas alfabēts.

Attēlā no kreisās: “Apeirons” vadītājs Ivars Balodis un LNS prezidents Edgars Vorslovs.

Tālāk lasiet 8. lpp.

Kāds bija... Kāds būs?

Kārtējās gadumijas noskaņās **Kopsoli** lūdza LNS reģionālās biedrības pavērtēt, kāds katrai bijis šis gads un ko tās sagaida no nākamā gada, ko vēlētos tajā pieredzēt vai paveikt.

GUNDEGA PAŅKO, Liepājas RB priekšsēdētāja (attēlā 3.no kreisās) vērtē, ka šis gads bijis kā vienmēr: projekti, pasākumi, mēģinājumi... Viņa no-

vērojusi, ka biedriem patīk apmeklēt kulinārijas/konditorijas nodarbības.

Patīkamāks pārsteigums Gundegai

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Sākums 1. lpp. LNS prezidenta pārdomas

Ģenerālās asamblejas un LNS 95 gadu jubilejas pasākuma norisi, par kuriem atzinīgus vārdus saņēmu no citu Eiropas nedzirdīgo organizāciju pārstāvjiem.

Tam visam klāt arī valsts institūciju pārstāvju atzinīgie vārdi EUD semināra laikā par LNS veikumu un sadarbību ar valsts institūcijām. Tas liecina, ka, par spīti visādiem krenčiem, mūsu darbs nav bijis velts un paveiktais ir novērtēts.

Vēl gribu atzīmēt Nedzirdīgo nedēļas pasākumu norisi, kuru ietvaros nedzirdīgo kopienas aktualitātes, sevišķi informācija par zīmju valodu, tika atspoguļota masu medijos.

Tāpat kā iepriekšējos gados esam sekmīgi realizējuši valsts deleģētās funkcijas, kuru realizācijai valsts šogad bija piešķirusi vairāk nekā 1.7 miljonus eiro. Nedzirdīgo kopienas locekļiem esam nodrošinājuši ilgi gaidīto iespēju – saņemt valsts apmaksāto planšetdatoru un sadarbībā ar LMT speciālu mobilā interneta pieslēgumu to lietotājiem.

Protams, kā jebkurā darbā ir bijuši arī nepatīkami pārsteigumi, bet par tiem negribu izteikties, jo uzskatu, ka viss notiek, kā tam jānotiek, un, ja ir kas nepatīkams, tad gala rezultātā šim procesam ir arī kāds pozitīvs moments.

Ar ko īpašs bijis 2015. gads? Manā skatījumā – ar nedzirdīgo kopienas panākumiem, gan starptautiskā, gan vietējā līmenī īstenojot ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām. Politiku un sabiedrības izpratne mainās – notiek pāreja no medicīniskā modeļa, kas uzsver cilvēka nespēju un atkarību no citiem cilvēkiem, uz cilvēktiesību modeli, kur uzsvars tiek likts uz personas ar invaliditāti tiesībām, patstāvīgu dzīvi un aktīvu līdzdalību sabiedriskajos procesos.

Tik plašu zīmju valodas pielietojumu publiskos pasākumos kā šogad neatceros – zīmju valoda bija redzama ANO sesijās Ņujorkā un Ženēvā, Eiropas Parlamentā, miljoniem skatītāju pie TV ekrāniem šovā "America's Next Top Model" un, protams arī Latvijā – TV, LNS rī-

kotajos publiskajos pasākumos, LNS pārstāvju tikšanās reizēs ar valsts institūciju pārstāvjiem, skolās, iestādēs un daudz kur citur. Tas viss apliecina, ka **ar zīmju valodu mēs varam sasniegt daudz!**

Nākamais gads būs 2015. gadā iesākušos procesu turpinājums. Turpināsies darbs ar valsts institūciju pārstāvjiem, lai panāktu vēl plašāku ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti īstenošanu Latvijā un uzlabotu nedzirdīgo kopienas dzīves kvalitāti. Turpināsim iesāktos LNS īpašumu remontdarbus, smags darbs gaidāms valsts deleģēto funkciju realizācijas nodrošinājumā, kam valsts 2016. gadā plāno piešķirt gandrīz 2 miljonus eiro.

Šogad atskatījāmie uz divos gados paveikto. LNS kongresā apstiprinātās darbības programmas realizācijā daudz ir paveikts, bet arī daudz vēl izdarāms. Protams, ir plāni un iecerē, bet, pirms tās nav realizētas, negribu izteikties – kā saka, ka tik nenoskauž. Kad būsīm realizējuši, tad lai nedzirdīgo kopiena vērtē.

Mēs neesam atrauti no sabiedrībā notiekošajiem procesiem, tāpēc ar prognozēm ir grūti nodarboties. Vai kāds no lasītājiem pagājušā gada beigās iedomājās par tautu lielo staigāšanu uz Eiropu, par šo procesu ietekmi uz Latviju? Izmainījusies ekonomiskā un politiskā situācija, mainījušās politiku prioritātes, veiktas izmaiņas likumos un normatīvajos aktos un tā tālāk – tas viss ir ietekmējis mūsu dzīves kvalitāti. Mūsdienās dažreiz situācija mainās tik strauji, ka situācijas attīstība jāanalizē nepārtraukti.

Nedzirdīgo kopienai un visiem tās atbalstītājiem Ziemassvētkos novēlu izbaudīt šo svētku brīdi, šo atelpu no ikdienas steigas, spožas svecītes eglītē, siltu uguni krāsnī, smaržīgas piparkūkas galdā un apkārt sirsniņus tuviniekus un draugus, lai būtu prieks, lai gaisma un mīlestība mājo jūsu sirdīs un dod spēku ikdienas gaitās, un lai 2016. gadā jums pietiek gribas, spēka un veselības paveikt iecerētos darbus! ▲

Sākums 1. lpp. Kāds bija... Kāds būs?

bijis saņemtais ielūgums no Liepājas Domes uz 2015. gada noslēguma pasākumu un koncertu jaunajā Liepājas koncertzālē „Lielais Dzintars”.

Negatīvs ir fakts, ka jaunieši aizbrauc uz ārzemēm. Gundega ļoti vēlētos redzēt biedrības pasākumos arvien vairāk un vairāk jauniešu.

“Nākamais gads visai LNS būs radošs un veiksmīgs, kā tas vienmēr ir bijis, citādi nevar būt,” – Gundega par to ir pārliecināta.

AINĀRS OSMANIS, Pļaviņu RB priekšsēdētājs, bija pirmais, kurš sniedza atbildi. Viņš uzskata, ka 2015. gads iezīmējies kā pagrieziena gads. Aizvadīta biedrības 60 gadu jubileja. Biedru skaits ir stabilizējies uz 45, lai gan biedrībai būtu labāk, ja lielākā daļa no tiem dzīvotu Pļaviņās – reāli tikai 8 biedri dzīvo Pļaviņās, tāpēc ir grūti organizēt regulārus pasākumus.

Par nākamo gadu Ainārs prognozē – lielu izmaiņu Pļaviņu biedrības un LNS darbā nebūs. Vienīgi varētu būt vairāk diskusiju par brīvprātīgo biedru iesaisti biedrības darbā. Iespējams, būs grūti sagatavot pašdarbnieku uzstāšanās kārtējā Nedzirdīgo dienas koncertā, jo jau šogad tajā nepiedalījās 2 biedrības, kuras nespēja sagatavot jaunus priekšnesumus kopš pašdarbības festivāla jūnijā. Pašdarbniekus var saprast – arī viņi grib atpūsties, paskatīties priekšnesumus.

MĀRĪTE SARKANE, Rēzeknes RB priekšsēdētāja (1.lpp. attēlā 3. no labās), vērtē šo gadu savai biedrībai kā mierīgu. Rēzekniešus iepriecinājis tas, ka par pašvaldības un LNS līdzekļiem biedrības mītnes kāpņu telpā tika veikts remonts. Protams, bija arī atsevišķas izcīlas, pašu nopelnītas veiksmes, piemēram, biedrības interešu kluba “Zelta zivtiņa” dalībnieki starptautiskajās spinningotāju sacensībās Lietuvā 9 valstu konkurencē Latvijai izcīnīja pārliecinošu pirmo vietu.

Nākamajā gadā, Mārīte uzskata, vispirms jākoncentrējas uz kārtējo pašdarbības festivālu, kas notiks 4. jūnijā Rēzeknē, Pils ielā 4 Latgales vēstniecībā „Gors”.

Mārīte ir ļoti iepriecināta, ka Rēzeknes RB ir daudz brīvprātīgo, kas nesavtīgi palīdz pasākumu organizēšanā. Nākamajā gadā iecerēts arī lielāks sportisks pasākums – Artūra Vindača vadītā interešu kluba “Juniors” pasākuma “Vasals sportā” 5 gadu jubileja.

ANITA CEPLE, Smiltenes RB priekšsēdētāja (1. lpp. attēlā 2. no kreisās), atceras, ka šis gads iesācies ar raizēm un uztraukumiem par festivāla sarīkošanu Alūksnē. Lai nu kā, tomēr lielais pasākums – LNS pašdarbnieku festivāls izdevās, noritēja raiti un sniedza gandarījumu visiem – gan dalībniekiem, gan skatītājiem. Vēlreiz Anitas paldies viņiem tā dalībniekiem. Otrs priecīgākais notikums smiltenešiem bijis telpu kosmētiskais remonts.

Anita izsaka visu biedru kopējo pārliecību, ka nākamajā gadā pasaulē valdīs miers un draudzība. Bet par LNS nākotni viņa saka: liesim laimes Ziemassvētkos un zīlēsim!

DACE LĀCE, Valmieras RB priekšsēdētāja (1. lpp. attēlā 1. no kreisās), ir pārliecināta, ka šis gads valmieriešiem bijis labs, jo izdevās izveidot lielu, dažādu paudžu deju kolektīvu un iestudēt deju “Raganas dzen vēju”, ar ko uzstājās Alūksnes festivālā.

Ļoti patikuši LNS 95 gadu jubilejas svētki kopā ar tik daudz Eiropas valstu pārstāvjiem – par to palicis daudz spilgtu iespaidu.

Nākamgad valmierieši cer uzstāties pašdarbības festivālā Gorā, kur šovasar bijuši ekskursijā. Pozitīvs fakts ir arī tas, ka NVA biedrībai piedāvājusi subsidēto darbavietu, kurā tagad 2 gadus strādās interešu pulciņa audzinātāja Sintija Kārliņa.

Raugoties uz priekšu, jācer, ka LNS prezidents mācēs ievirzīt LNS uz labām pārmaiņām, ka LNS un RC spēs strādāt vienoti, ka LNS vadība neskoposies ar līdzekļiem nekustamo īpašumu remontiem un galvenais – algām saviem darbiniekiem.

Dace filozofiski secina: *“Par nākamā gadu plašākā mērogā grūti spriest, jo pasaule ir nemierīga un ātri mainās.: dzīvojam tagadnē – kas būs nākotnē, to jau redzēsīm.”*

ELVĪRA ČAIKA, Daugavpils RB priekšsēdētāja (1. lpp. attēlā 1. no labās), arī piemin remontu biedrības telpās un uzsver, ka ar to šis gads daugavpīliešiem bijis īpašs, jo šis remonts beidzot likvidējis senā ugunsgrēka sekas. Pie nozīmīgākajiem biedrības notikumiem Elvīra pieskaita Regīnas Radkevičas organizēto ekskursiju uz Lietuvā izveidoto unikālo pastaigu parku. Daudzi biedri guvuši pozitīvas emocijas arī Sporta dienā un cer, ka šis nav pēdējais gads, kad biedrība viņus šādi iepriecina.

Par nākamā gadu Elvīra saka: *„Ikviens klusībā vai skaļi vēlas, lai nākamais gads būtu labāks par aizvadīto. Uz to raugāties ar optimismu, ceram uz savu biedru atbalstu un aktivitāti. Turpināsim iepazīstināt biedrus ar Latvijas skaistākajām vietām, rīkosim kopīgus svētkus un citas radošas aktivitātes. Viss būs labi un vēl labāk.”*

Kā jau KS ziņoja, Kuldīgas RB nesen notika ārkārtas kopsapulce, kura

pārvēlēja biedrības valdi un priekšsēdētāju. Jaunais priekšsēdētājs Guntis Dāvids nebija gatavs runāt ar „Kopsoli”, tāpēc palūdzām ar savām gadumijas

pārdomām dalīties **Kuldīgas RB valdes locekli ŽANETI ŠKAPARI**. Lūk, Žanetes stāsts!

“Gads bijis ļoti raibs – notikumiem bagāts. Biedrība veiksmīgi realizējusi visus izvirzītos uzdevumus, atlikuši vēl pēdējie pasākumi, kas jānovada, un gads kopsummā būs noslēdzies ar pozitīvu rezultātu. Notikuši daudzi pasākumi, un patikami ir tas, ka nō pavisam mazas biedrības esam izauguši līdz šābrīža biedru skaitam – 80!”

*Kas priecē? – viennozīmīgi tie ir paši superīgie Kuldīgas biedri. Īpašs liels PALDIES pienākas vecākajai paaudzei – viņi ir atsaucīgi, pretimnākoši un aktīvi pasākumu apmeklētāji. Jaunajiem noteikti jāņem piemērs no viņiem. Priecē biedrības pašdarbnieki – **Raimonda Tabaka, Sandris Liepiņš, Sandris Līdeks, Armands Hildebrants, Gunta Jurševska, Ligita Liepiņa, Vilma Gregore**, ar kuriem vakaros tiekamies mēģinājumos, kas dod tik daudz pozitīvas enerģijas visiem.*

Kas priecē vēl? Tas, ka biedriem tiek dotas daudzas iespējas sevi pilnveidot pie rokdarbu pasniedzējām Līgas Immures un Santas Ķeķes, dejot un vingrot nodarbībās pie Aijas Palmas, apmeklēt psihologa lekcijas pie Daces Gielas. Ar decembri NVA projekta ietvaros mūsu biedrībā darbu uzsāk interešu pulciņa audzinātāja Svetlana Gārne.

Priecē, ka ir jaunas idejas un vēlmes nāk no biedriem – ja to nebūtu, virzība nākotnē apstātos, pazustu vēlme darboties. Jo viss, ko darām, ir priekš mums pašiem, mūsu biedriem.

Ļoti ceru, ka izdosies realizēt visu iecerēto, jo plāns 2016. gadam jau sagatavots. Pieturēsimies pie vērtībām, kuras ir gadiem pārbaudītas. Jaunums būs sievie-

šu klubuš, kas sāks savu darbību janvārī. Idejas autore ir Līga Immure.

Ziemassvētkos un gadumijā visiem LNS biedriem novēlu nezaudēt cilvēcību, sapratni, iecietību un sirds siltumu. Būsim pacietīgi un iecietīgi viens pret otru. Novēlu, lai katrā ģimenē ienāk Ziemassvētku gaisma un tā dievišķā mīlestība, kuru mēs šajos svētkos pieminam! Veselību visiem, lai piepildās sapņi, lai silta māja un paēdusi ģimene. Lai mīlestība piepilda jūsu sirdis, lai tā nezūd un pavada katru visā nākamajā gadā!”

Ventspils RB priekšsēdētāja RAISA CIVKUNOVA (1. lpp. attēlā 2. no labās) par lielu un patīkamu pārsteigumu uzskata valsts apmaksāto planšetdatoru izsniegšanu un LNS vienošanos ar LMT par īpaši zemu tarifu nedzirdīgajiem planšetdatoru lietotājiem.

Par nākamā gadu runājot, Raisa piemin ventspilnieku sapni – kaut reizi doties ekskursijā ar prāmi uz Zviedriju, kam līdz šim nav pieticis naudas. Nekas cits īpašs biedrības dzīvē nav plānots. Tāpat kā šajā gadā notiks dažādas aktivitātes gan svētkos, gan citās dienās.

Rīgas RB priekšsēdētāja MĀRA LASMANE (1. lpp. attēlā vidū) uzskata, ka šis gads bijis ļoti darbīgs, meklējumiem un ieguvumiem piepildīts. Skaisti nosvinēta arī Rīgas RB jubileja. Par patīkamu pārsteigumu Māra uzskata faktu, ka Rīgas RB grupas pašas sākušas organizēt pasākumus, ekskursijas pat ar tulkiem – malači!

Māra cer nākamajā gadā no biedriem sagaidīt vairāk brīvprātīgo palīgu, vairāk jaunu ideju un aktīvāku iesaistīšanos biedrības dzīvē.

Arī Mārai ir filozofisks skatījums uz nākotni: *„Saskatīsim pasauli arī citās krāsās – ne tikai melnā un baltā. Ticēsim brīnumiem un nezaudēsim cerību par gaišāku un skaistāku rītdienu. Gaišus Ziemassvētkus un laimīgu Jauno 2016. gadu!”* ▲

Katram savs gads: īpašs, ražīgs, grūts, saspringts...

Tuvojoties gadumijai “Kopsoli” vērsās arī pie visu četru LNS SIA vadītājiem, rosīnot dalīties pārdomās par aizvadītā gada notikumiem un ieskatīties nākamajā.

SIA “LNS Surdo-tehniskās palīdzības centrs” vadītājs ARNOLDS PAVLINS:

2015. gads mums bija īpašs. Mēs sākām strādāt ar veselū virkni jaunu tehnisko palīgīdzekļu. Populārākā, protams, nedzirdīgo vidū bija digitālā vizuālās saziņas ierīce (planšete). Tas bija gan surdocentra dar-

biniekiem, gan mūsu klientiem kaut kas pavisam jauns. Esmu dzirdējis daudzas labas atsauksmes.

Esam arī daudz devušies uz reģioniem, apkalpojot mūsu klientus. Domāju, ka kopumā gads mums bijis veiksmīgs. Nepatīkami pārsteigumi? Nu nezīnu – pašlaik LNS notiek Labklājības ministrijas audits tieši par tehniskajiem palīgīdzekļiem. Redzēsīm, kā novērtēs

mūsu veikumu...

Surdocentrs arī nākamgad strādās apmēram tāpat. Lielas pārmaiņas neprognozējam. Domājams, to arī nebūs.

SIA “LNS Nekustamie īpašumi” vadītājs VARIS STRAZDIŅŠ:

Aizvadītais gads mums varbūt bija viens no ražīgākajiem pēdējos gados veikto remontdarbu ziņā. Daugavpilī dzīvojamai mājai 18. novembra ielā

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

208 veicām koplietošanas telpu un kanalizācijas sakārtošanu, biedrības telpās Mihoelsa ielā 54 pirmajā stāvā izdegušajā daļā veicām kapitālo remontu, un tas jau ir iznomāts.

Rītausmas lielajā zālē no mainījām lampas, uzstādījām skatuvei papildprožektorus, iztīrījām telpas un teritoriju Elvīras ielā. Šos visus darbus veicām par aptuveni 100 tūkstošiem eiro. Turpmākajos piecos gados mēs nodarbosimies tikai ar esošo LNS īpašumu sakārtošanu. Neko jaunu nebūvēsim.

Mana pieeja darbiniekiem un nomniekiem palikusi nemainīga – pārliecinājos, ka daudzi no viņiem, piemēram, sētnieki, aizmirsuši, kas viņu līgumos par darba pienākumiem rakstīts. Nevar pats izdomāt: to es darīšu, bet to ne, tam alga par mazu. Vienkārši jāpilda tas, kas ierakstīts darba līgumā. Mēģinu ieviest darba disciplīnu.

Kā jau ikvienā darbā, ir bijušas gan patīkamas, gan arī nepatīkamas niansas. Pārsteigumu man sagādāja dažlaba darbinieka un arī kolēģu attieksme.

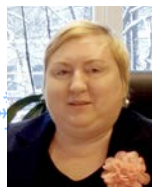
2016. gadā raugos samērā optimistiski. Paredzamos darbus zinu, ir izstrādāts plāns nākamajam gadam. Nevar īsti teikt, ka tas būtu biznesa plāns, drīzāk rīcības plāns. Pēc dabas esmu diezgan konservatīvs un nekādas īpaši radikālas izmaiņas darbā neplānoju.

SIA "LNS Dane" direktore MARIJA GEDMINIENE:

2015. gads "DANEI" bija viens no visgrūtākajiem tās vēsturē. Ļoti grūti bija organizēt un uzturēt uzņēmumā ražošanu. Visu laiku nepārtraukti meklējām pasūtījumus. Tādi apstākļi radās sakarā ar ekonomisko krīzi Krievijā un Ukrainā, kur mēs pazaudējām daļu pasūtītāju. Tāpēc 2015. gads nebija tik ienesīgs kā iepriekšējie.

Varam tikai darīt visu iespējamo un cerēt, ka 2016. gadā SIA "LNS Dane" kolektīvam būs stabils un ritmisks darbs.

SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" vadītāja SANDRA GERENOVSKA:

Šis gads iezīmējies ar stingrāku valsts apmaksāto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu izpildes uzraudzību no Labklājības ministrijas (LM) puses. Agrāk mums iedeva zināmu summu, kuru lietojām pēc vajadzības un iespējām. Bet šogad bija jāizstrādā detalizēts katra pakalpojuma grozs, kas obligāti jāievēro nākošgad. Šogad to jau izmēģinājām dažiem pakalpojumiem.

Mūsu klienti kļuvuši drošāki un gudrāki – vairāk izmanto sociālo darbinieku un psihologa pakalpojumus. Īpaši jāuzsver, ka viņi vairs nebaidās apmeklēt psihologa konsultācijas. Tās izmanto daudzi jaunieši un ģimenes. Esam gandarīti, redzot izmaiņas klientos ar intelektuālās attīstības traucējumiem: kādi viņi atnāk un kādi aiziet no mums – it kā pavisam dažādi cilvēki.

Vēl šis gads bija īpašs ar to, ka sākām ciešāk sadarboties ar lietuviešu un igauņu tulkus asociācijām, piemēram, oktobrī piedalījāmies konferencē par godu Lietuvas zīmju valodas atzīšanas 20 gadu jubilejai.

Šogad tika pabeigts arī lielais starptautiskais projekts *Spreadthesign*, kuru realizējot RC Zīmju valodas attīstības nodaļa ir iekļāvusi latviešu zīmju valodu pasaules aprītē.

Šogad pēc psihologa ieteikuma pirmo reizi atzīmējām Sociālā darbinieka dienu. Ir svarīgi atskatīties un novērtēt sociālo rehabilitētāju, sociālo darbinieku un citu darbinieku veikumu. Notika arī psihologa lekcija un dažādas nodarbības, kurās paši bijām klientu lomā.

Nākamajā gadā plānojam noorganizēt zīmju valodas tulkus starptautisku saietu – semināru, uz kuru aicināsim arī savus draugus lietuviešus un lektori no ASV Līzu Skotu Gibsoni. Ja valdība nākamgad iedos papildfinansējumu, tad sniegsim divus jaunus pakalpojumus.

Ko Jūs novēlētu Ziemassvētkos un Jaunajā gadā mūsu nedzirdīgo saimei?

ARNOLDS PAVLINS: "Saticību. Savstarpēju atbalstu un spēju sniegt palīdzīgu roku otram cilvēkam arī tad, ja jums ir atšķirīgi viedokļi. Izpratni par to, ka tikai kopīgiem spēkiem LNS spēs pārvarēt visas grūtības."

VARIS STRAZDIŅŠ: "Ziemassvētkos un Jaunajā gadā visiem novēlu ikvienu darbu veikt godprātīgi pēc labākās sirdsapziņas un lēmumus pieņemt ar vēsu prātu. Lai ikvienam biedram priecīgi, silti Ziemassvētki savu tuvāko vidū un laimīgs jaunais 2016. gads!"

MARIJA GEDMINIENE: "Lai šajā Ziemassvētku laikā un Jaunā gada priekšvakara gaidās jūsu mājās valda miers un saticība, lai visiem ir laba veselība, lai izdodas izvērtēt paveikto, rast sparū un apņēmību jaunajiem darbiem! Priecīgus un gaišus svētkus!"

SANDRA GERENOVSKA: "Mūs ziemeļu zemēs daba nav pārāk lutinājusi šajā Ziemas saulgriežu laikā, dienas kļūst arvien īsākas, tumšākas, saule, ja arī parādās, ar mokām, pat netiek līdz koku galiem, daba ir auksta, koki kaili, un daba dus ziemas miegā. Arī cilvēkiem brīžiem uznāk smaguma un paguruma sajūta tieši šajā gadalaikā. Un ne par velti no seniem laikiem ir visām tautām, kas ziemeļos dzīvo, bijuši šie Ziemas saulgriežu svētki. Mums vajag šo svētku brīdi, šo atelpu, mums vajag aizdegt sveci, iekurt guni un ielaist Dievu istabā, lai būtu mums arī šis Ziemassvētku prieks, ģimenei sanākot kopā, lai būtu mums Ziemassvētku dāvināšanas prieks, ko vislabāk redzam bērnu acīs, tas prieks, kas bērnam ir par saņemto dāvanu, pieaugušajam bieži vispār ir nozudis no viņa dzīves. Raudzīsimies bērnos šajā Ziemassvētku vakarā un mēģināsim atcerēties, ka mēs arī kādreiz bijām bērni un kā mēs mācējām priecāties par visvienkāršāko lietu. Dzīve kļūst par daudz drūma un smaga, ja tajā pietrūkst pārsteiguma, brīnuma un prieka. Es novēlu visām ģimenēm, lai tām ir savā starpā ģimenes siltums, saticība, saderība, mīlestība un prieks. Es novēlu jums visiem, lai šie svētki nestu jums to dvēseles pārdzīvojumu, ko nesniedz mums ikdiena un lai Ziemassvētku miers, gaisma un mīlestība mājā jūsu sirdīs un dod jums spēku jūsu ikdienas gaitās. Novēlu visiem jums ļoti priecīgus, gaišus Ziemassvētkus!" ▲

Strādāsim!

Rītausma joprojām ir lielākais kultūras centrs gan pašdarbniekiem, gan skatītājiem, un par nozīmīgākajiem notikumiem šogad un iecerēm nākamajam gadam stāsta DANA KALPIŅA – GEIDA.

"Atskatoties uz 2015. gadu, jāsecina, ka „Rītausmā” notika ļoti daudz lielu pasākumu, arī starptautisku, kuros bija jānodrošina plaša un raiba koncertprogramma. Visiem trim „Rītausmas” kolektīviem un to vadītājiem sadarbojoties, veidojas patiesi labs komandas gars un rezultāts, ko augsti novērtēja arī LNS ārvalstu viesi. Tāpēc ir liels gandarījums par žūrijas locekļu vienbalsību, pašdarbnieku festivālā Alūksnē „Rītausmas” apvienotajai grupai piešķirot augstāko vērtējumu.

Paralēli LNS pasākumiem pavasarī rītausmieši tika

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

nominēti arī Latvijas Nacionālā kultūras centra amatiereteātru skatē „Gada izrāde 2014” ar izrādi „Dzīves skola Nr.1”. Jāatzīmē, ka bija iespējams pniecēt arī reģionu biedrus ar viesizrādēm.

Nopietni gatavojām arī Raiņa izrādi „Mīla stiprāka par nāvi”, ar ko pniecējām skatītājus Ligo svētkos, Nedzirdīgo dienā, kā arī piedalījāmies Amatiereteātru festivālā „Rīga spēlē teātri 2015” un pēc patiesi augstu punktu saņemšanas no žūrijas tikām atkal nominēti “Gada izrādes” titulam.

Pavasari arī realizējām Rīgas Domes atbalsētāju projektu – Norvēģijas Nedzirdīgo kultūras attīstības centra režisora Forhada Hassana meistarklases un pantomīmas uzveduma iestudēšanu. Ļoti interesanta pieredze mūsu aktieriem un dejotājiem...

Jāuzsver dalība Dziesmu un deju svētku pasākumos kopā ar Rīgas Raiņa 8.vakara (maiņu) vidusskolas audzēkņiem. Šo sadarbību arī turpinām, iestudējot jaunu izrādi, kuras fragmentu jau bija iespējams vērot novembra svētku pasākumos.

Nekas nebeidzas ar uzstāšanos un kāda pasākuma aizvadišanu, jo seko nākamie – un tas laikam arī ir tas, kas rītausmiešus aizrauj un notur, jo vienmēr ir uz ko tiekties.

„Rītausmas” tautas deju kolektīvs nu iestudē ne tikai atsevišķas dejas, bet veselus deju uzvedumus, jaunieši izmēģina sevi solodejās un duetos. Melodeklamētāji dzied arvien jaunas dziesmas un neatsaka atkārtot kādus skatītāju iemīļotus priekšnesumus. Ir iesākts arī darbs pie “Dzīves skola Nr. 2”, tā kā darba pilnas rokas visiem. Strādāsim!” ▲

Tas notika 2015. gadā

JANVĀRĪ

Kopsolī 1. nr. publicēti 2014. gada noslēgumā cildinātie nomināciju laureāti: Gada cilvēks 2014 – Inese Geduša; izcilākā pašdarbniece – Biruta Lasmane; atsaucīgākais brīvprātīgais Viktors Mauriņš; labākā biedrība – Kuldīgas.

Jauno – 2015. gadu liksmi sagaida mūsu biedri Rēzeknē, Valmierā, Liepājā.

Šis gads krāšņi iesākas arī Slavenību balles dalībniekiem *Rītausmā*.

Sākas pirmais projekts 2015. gadā – “Draudzīga vide jāveido pašiem” (gada gaitā LNS realizēs pavisam 8 projektus dažādās jomās).

FEBRUĀRĪ

Ēnu dienā **LNS uzņem nedzirdīgos un vādzirdīgos skolēnus** no Rīgas un Valmieras (11. 02).

LNS sveic Rīgas internātvidusskolu bērniem ar dzirdes traucējumiem, kas lielā absolventu lokā atzīmē savu 175 gadu pastāvēšanu (13. 02).

Notiek grupu pārvēlēšanu sapulces.

MARTĀ

Nedzirdīgo filmu festivālu sarīko LNS jauniešu komanda ar vairāk nekā 200 apmeklētājiem no Latvijas un citām valstīm.

nomināciju „Gada labākā filma 2015” piešķir 11 filmu vidū iegūst Madaras Indriksones „Gadsimta evolūcija” (filmai arī Skatītāju simpātiju balva).

Madara saņem arī labākās aktrises titulu, bet par labāko aktieri atzīts Kristaps Štelmahers (28. 03).

Rītausmas drāmas ansamblis ar atzīstamiem panākumiem piedalās Latvijas Amatiereteātru skatē. Izrādei „Balerīnas” – 40,7 punkti no 50 iespējamiem un augstā 1. pakāpe.

APRĪLĪ

Valsts pasūtījuma izpildes dati par I ceturksni liecina, ka tā risinās sekmīgi: sociālās rehabilitācijas pakalpojumu izmantojuši 662 klienti, dzirdes aparātus saņēmis 1021 klients.

Konkursa “LNS-95” dalībnieki nosauc, pēc viņu domām, izcilākos notikumus LNS vēsturē: projekts “Klusuma pasaule”, šovs “Krāsaini sapņi”, I LNS pašdarbības festivāls Valmierā (1996), LNS 90 gadu jubileja Brīvdabas muzejā, iestāšanās Pasaules nedzirdīgo federācijā u.c.

MAIJĀ

Rīgā notiek Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) Ģenerālā asambleja un seminārs „Nedzirdīgo personu nodarbinātība nākotnē” (13. –16. 05).

Ar LNS biedriem Rītausmā tiekas EUD prezidents Dr. Marku Jokienens un Pasaules nedzirdīgo federācijas (WFD) prezidents Kolins Allens.

LNS 95. gadskārtas svētku pasākumi Rītausmā – to vidū arī LNS vēstures muzeja atklāšana, nedzirdīgo mākslinieku kopas *Cerība* izstāde, fotodarbu izstāde, konkursa “LNS-95” noslēgums ar Reģinas Rizikas uzvaru (16. 05).

Notikušas kopsapulces/konferences visās biedrībās, no jauna ievēlēti to iepriekšējie priekšsēdētāji.

Latvijas televīzija pārraida dziesmu konkursa „Eirovīzija” finālu ar tulkojumu starptautiskajās zīmēs (23. 05).

Arī Rīgas biedrība atzīmē savu 95 gadu jubileju (30. 05).

Pārskatam svarīgāko ziņu atlasī no šiem diviem avotiem veica LNS Informācijas nodaļa.

Lai nākamajā gadā būtu vēl vairāk skaistu LNS notikumu, ko iekļaut paveikto darbu sarakstā!

JŪNIJĀ

19. pašdarbības festivāls „Dzied vasara Latvijas vainagā” – pirmoreiz Alūksnē (27. 06).

LNS sveic savējos dažādu skolu izlaidumus.

Skatītāju pilna zāle atsaucīgi uzņem Raiņa lugas “Mīla stiprāka par nāvi” uzvedumu *Rītausmas* pašdarbnieku izpildījumā.

JŪLIJĀ

LNS nedzirdīgo mākslinieku kopai „Cerība” sava mājaslapa: <http://lmscriba.lv/>

Latviešu zīmju valoda starptautiskā apriņķī – pārstāvēta 25 valstu zīmju valodu vārdnīcā internetā.

AUGUSTĀ

LNS Surdotehnikās palīdzības centrs sāk izsniegt jaunu surdotehnisko palīg līdzekli „digitālā vizuālās saziņas ierīce” – planšetdatoru.

Plāviņieši svin savas biedrības sešdesmitgadi.

SEPTEMBRĪ

Nedzirdīgo nedēļa: plaša diskusija par kvalitatīvas izglītības nodrošināšanu nedzirdīgiem bērniem; zibakcija Doma laukumā, zīmju valodas darbnīca u. c.

OKTOBRĪ

Nedzirdīgo dienas saiets un pašdarbnieku jaunā koncertprogramma (3.10).

Dome pārskata, kā pildās LNS darbības programma 2013. – 2017. gadam: paveikts daudz, bet vēl vairāk darāmā priekšā (21.10).

Nodibināts Jauniešu centrs.

Par Latviešu zīmju valodas atzīšanas dienu apstiprināts 1. septembris.

Vairāk nekā simt bijušo LNS/LNB mācību/ražošanas uzņēmumu darbinieku ierodas uz tikšanos *Rītausmā* (17. 10).

LNS sveic Valmieras vādzirdīgo bērnu internātskolu – attīstības centru 140 gadu jubilejā (23. 10).

Kuldīgas RB ārkārtas notikums – atkāpjas tās vadītājs, kopsapulce ievēl jaunu valdi ar Gunti Dāvidu vadībā (31. 10).

NOVEMBRĪ

LNS pārstāvji Briselē piedalās Eiropas Nedzirdīgo savienības 30 gadu jubilejas svinībās (11. 11).

Slovēņu viesaktieris Šebjans Damjans izrādē *Rītausmā*.

Latvijas dzimšanas diena pārdomāti un skaisti atzīmēta visās biedrībās. Notiek pasākumi “Zelta briedumā” ar apaļo gadu jubilāru godināšanu.

LTV regulāri piedāvā ar subtitriem un surdotulkojumu nodrošinātus raidījumus, īpaši svētkos.

DECEMBRĪ

LNS prezentē savu darbību nevalstisko organizāciju konferencē “ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām aspekti Latvijā”

LNS saņem Tiesībsarga balvu nominācijā “Digitālās integrācijas veicinātājs” (3.12).

Gada svinīgais noslēgums ar 6 nominācijām labākajiem (19.12).

Laikrakstu *Kopsolī* abonē vairāk nekā 400 abonenti, mājaslapu izmanto vidēji 500 lietotāju dienā.

LNS vadības kalendārs

LNS prezidents Edgars Vorslovs:

17. OKTOBRĪ piedalījās LNS organizētajā pasākumā „Pie atmiņu ugunsкура”. Uzrunājot klātesošos, izteica pateicību bijušajiem un esošajiem LNS uzņēmumu darbiniekiem, kuru darba rezultātā tika izveidota LNS materiālā bāze.

20. OKTOBRĪ vadīja apspriedi, kurā piedalījās LNS valdes locekle I. Immure un Informācijas nodaļas darbinieki. Apspriedes laikā tika pārrunāta LNS dalība izstādē, kas notiks Latvijas Republikas Tiesībsarga sadarbībā ar Invalīdu un viņu draugu apvienību Apeirons 2015. gada 3. decembrī organizētās konferences “ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām aspekti Latvijā” ietvaros. Izstādē paredzēts popularizēt LNS, iepazīstināt ar LNS veiktajiem darbiem, organizētajām aktivitātēm, sniegtajiem pakalpojumiem.

21. OKTOBRĪ vadīja LNS domes sēdes norisi.

23. OKTOBRĪ apmeklēja Valmieru, kur piedalījās Valmieras Vājdzirdīgo bērnu internātvidusskolas – attīstības centra 140 gadu jubilejas pasākumā.

27. OKTOBRĪ vadīja apspriedi, kurā piedalījās LNS valdes locekle I. Immure, SIA “LNS Rehabilitācijas centrs”, Labklājības ministrijas un Nodarbinātības valsts aģentūras pārstāvji (NVA). Tikšanās laikā tika spriests par plānotajiem grozījumiem *Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likumā*, ar kuriem paredzēts deleģēt valsts funkcijas LNS nodrošināt surdotulka pakalpojumus NVA piedāvātajos pasākumos. Tikšanās laikā valsts institūciju pārstāvji tika iepazīstināti ar pakalpojuma nodrošināšanas nišiem un iespējamajām problēmām, kurām jāparedz risinājums.

Kopā ar LNS valdes locekli I. Immuri apmeklēja Rīgas Krievu drāmas teātri, kur tikās ar teātra vadību un SIA “Ziedu sēta” vadību, lai pārrunātu iespējamo ziedojumu akciju LNS. Tikšanās laikā tika konstatēts, ka pastāv tehniskas dabas jautājumi, kas vispirms jāatrisina teātrim un SIA “Ziedu sēta”, un tikai pēc tam varēs domāt par pašas akcijas norisi.

28. OKTOBRĪ vadīja LNS valdes sēdes norisi.

30. OKTOBRĪ tikās ar SIA “LNS Rehabilitācijas centrs” dienas centra

“Rītausma” vadītāju D. Zālamani-Leiti. Tikšanās laikā tika pārrunātas šīs dienas centra turpmākā darba aktualitātes.

31. OKTOBRĪ apmeklēja Kuldīgu, kur vadīja Kuldīgas reģionālās biedrības ārkārtas kopsapulces norisi.

No 2. līdz 8. NOVEMBRIM atradās ikgadējā atvaļinājumā.

9. NOVEMBRĪ vadīja ikmēneša valsts deleģēto uzdevumu izpildes sapulci, kurā piedalījās LNS vadība, LNS Rehabilitācijas centra un LNS Surdotehniskās palīdzības centra vadība. Sapulces laikā tika analizēts 2015. gada oktobra mēneša darbs, kā arī apspriests darbs turpmākajiem 2015. gada mēnešiem, to skaitā arī Labklājības ministrijas piešķirtā papildu finansējuma sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem un surdotehnikas iegādei apguve atlikušajos gada mēnešos, lai sekmīgi nodrošinātu valsts deleģēto uzdevumu veikšanu.

10. – 12. NOVEMBRĪ kopā ar LNS valdes locekli I. Immuri Briselē, Beļģijā piedalījās Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) 30 gadu jubilejas pasākumos. Plašāka informācija par pasākumu norisi, kuros piedalījās vairāk nekā 150 dalībnieku, atsevišķā rakstā (9. lpp.). Pasākumos piedalījās visu trīs Baltijas valstu nedzirdīgo organizāciju prezidenti un kopējās sarunās vienojāmies, ka nepieciešams attīstīt savstarpējo sadarbību. 2016. gada pirmajā ceturksnī Rīgā notiks organizāciju pārstāvju apspriede par savstarpējās sadarbības virzieniem.

13. NOVEMBRĪ piedalījās apspriedē Tiesībsarga birojā. Tika apspriesta gatavošanās 3. decembra konferencei “ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām aspekti Latvijā”.

16. NOVEMBRĪ vadīja apspriedi, kurā piedalījās LNS valdes locekle I. Immure un Informācijas nodaļas darbinieki. Apspriedes laikā tika pārrunāta LNS dalība izstādē, kas notiks Latvijas Republikas Tiesībsarga sadarbībā ar Invalīdu un viņu draugu apvienību Apeirons, 2015. gada 3. decembrī organizētās konferences “ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām aspekti Latvijā” ietvaros.

20. NOVEMBRĪ vadīja LNS iepirkumu komisijas sēdi, kuras laikā tika izskatīts iepirkuma konkursā “Surdotehnisko palīgīdzekļu piegāde 2016. gadam” iesniegtie piedāvājumi. Piedāvā-

jumus iesniedza divi pretendenti.

26. NOVEMBRĪ tikās ar dizaina studijas “Virve” pārstāvi un sniedza interviju par LNS veiktajiem plānotajiem darbiem, kā arī uzfilmēts LNS, Surdotehniskās palīdzības centra, Rehabilitācijas centra darbs, sniedzot pakalpojumus nedzirdīgajām personām.

28. NOVEMBRĪ piedalījās LNSF 25 gadu jubilejas pasākumā, kur LNS vārdā sveica federāciju un novēlēja nedzirdīgajiem sportistiem panākumus turpmākajā attīstībā.

1. DECEMBRĪ kopā ar LNS valdes locekli I. Immuri apmeklēja Latvijas Televīziju. Tikšanās laikā ar LTV vadību tika pārrunātas LTV tehniskās iespējas un plānotais LTV 2016. gada titrēto un zīmju valodā tulkoto raidījumu piedāvājums. LTV izveidota adaptēto raidījumu nodaļa un ja laikā no 2011. gada nedzirdīgajiem bija pieejami tikai 1,6 % raidījumu no visa LTV raidlaika, tad tagad šis apjoms sasniedzis 20,27 % no raidlaika. Plānots, ka 2017. gadā titrēto un zīmju valodā tulkoto raidījumu apjoms sasnies 30% no raidlaika.

2. DECEMBRĪ kopā ar viceprezidenti Sandru Gerenovsku tikās ar LNS reģionālo biedrību valžu pārstāvjiem. Tikšanās laikā tika apspriests līdzšinējais un turpmākais reģionālo biedrību darbs, kā arī izskatīti reģionālo biedrību pieprasījumi LNS 2016. gada budžetam.

3. DECEMBRĪ kopā LNS valdes locekli I. Immuri piedalījās Tiesībsarga rīkotajā konferencē “ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām aspekti Latvijā” sadarbībā ar Invalīdu un viņu draugu apvienību “Apeirons”. Konferences dalībnieki tika iepazīstināti ar LNS prezentāciju “ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām Nedzirdīgo personu kopienas Latvijā skatījumā”, kurā uzsvārs tika likts uz to, ka nedzirdīgo personu cilvēktiesības balstās uz iespēju izmantot zīmju valodu visās savas dzīves jomās. LNS piedalījās arī konferences ietvaros organizētajā izstādē, kur iepazīstināja ar LNS veiktajiem darbiem, organizētajām aktivitātēm, sniegtajiem pakalpojumiem. Pasākums beidzās ar Tiesībsarga “Gada balvu personu ar invaliditāti atbalstam” pasniegšanu

Bija patīkami, ka arī LNS darbs jaunāko informācijas tehnoloģiju pieejamības nodrošināšanā nedzirdīgajām

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

personām un viņu izglītošanā to izmantošanā tika novērtēts un LNS saņēma balvu "Digitālās integrācijas veicinātājs". Uzrunājot klātesošos, saņemot balvu, tika uzsvērts, ka mūsdienās tehnoloģijas strauji attīstās un jaunākās tehnoloģijas ļoti atvieglo nedzirdīgajām personām informācijas ieguves un komunikācijas iespējas, un LNS uzskata par savu pienākumu šīs iespējas nedzirdīgajām personām censties nodrošināt. **Plašāka informācija pieejama atsevišķā rakstā (8.lpp.).**

8. DECEMBRĪ tikās ar **Labklājības ministrijas (LM) Iekšējā audita departamenta pārstāvjiem**, kas bija ieradušies LNS, lai veiktu pārbaudi par valsts deleģēto uzdevumu izpildi, nodrošinot surdotehniskos palīgīdzekļus 2014. un 2015. gadā. Tikšanās laikā tika atbildēts uz uzdotajiem jautājumiem par dažādām pakalpojumu plānošanas un nodrošināšanas niansēm.

9. DECEMBRĪ vadīja **LNS valdes sēdes norisi**. Plašāka informācija atsevišķā rakstā.

10. DECEMBRĪ vadīja **ikmēneša valsts deleģēto uzdevumu izpildes sapulci**, kurā piedalījās LNS vadība, LNS Rehabilitācijas centra un LNS Surdotehniskās palīdzības centra vadība. Sapulces laikā tika analizēts 2015. gada novembra mēneša darbs, kā arī apspriests atlikušais darbs 2015. gada kvantitatīvo rādītāju izpildei un 2016. gada darba nodrošinājums.

11. DECEMBRĪ piedalījās **sapulcē Finanšu ministrijā**. Sapulces laikā kopā ar citu NVO pārstāvjiem tika diskutēts par

LNS viceprezidente Sandra Gerenovska:

25. NOVEMBRĪ piedalījās **Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas sēdē** jautājumā par asistenta pakalpojuma nodrošināšanu cilvēkiem ar invaliditāti, kas pienākas arī nedzirdīgajiem, kuriem ir 1. un 2. grupas invaliditāte.

Saeimas komisija izveidojusi darba grupu, kurā iesaistītas nevalstiskās organizācijas, arī LNS. LNS priekšlikums – asistentiem, kuri strādā ar nedzirdīgajiem, jā-

VID sagatavotajiem priekšlikumiem veikt grozījumus Biedrību un nodibinājumu likumā. VID bija ierosinājis noteikt kritērijus, no kuriem vismaz vienam izpildoties, tiktu uzskatīts, ka NVO pamatdarbība ir saimnieciskā darbība un būtu jāmaksā visi nodokļi tāpat kā komercsabiedrībām. Tikšanās laikā tika panākts, ka Finanšu ministrija veidos ekspertu grupu, kas izvērtēs VID ierosinājumu un NVO darbību, jo nevar piemērot visām NVO vienādus kritērijus, ir atšķirība starp sabiedriskā labuma NVO un, piemēram, dzīvokļu īpašnieku biedrību.

NO 24. NOVEMBRA LĪDZ 14. DECEMBRIM intensīvi **sazinājās ar LM Sociālo pakalpojumu departamentu, plānojot 2016. gada finanšu un kvantitatīvos rādītājus valsts deleģēto funkciju nodrošinājumam**. 2016. gadā valsts budžeta kopējais finansējums zīmju valodas tulka pakalpojumu, sociālās rehabilitācijas pakalpojumu un surdotehnisko palīgīdzekļu nodrošinājumam būs 1 938 486.60 EUR apmērā.

16. DECEMBRĪ piedalījās **Invalīdu lietu nacionālās padomes (ILNP) sēdē**. Sēdes laikā padomes locekļi tika iepazīstināti ar LM sagatavoto informāciju par grozījumiem ILNP nolikumā, par pētījuma "Par starptautisko praksi personām ar invaliditāti atbalstu" virzības procesu, par kvalitātes prasībām sabiedriskā transporta pakalpojumiem ES un LR normatīvo aktu kontekstā un jauniem atbalsta pasākumiem personām ar invaliditāti, kas plānoti ESF struktūrfondu finansējuma ietvaros. ▲

prot zīmju valoda, citādi pakalpojums nav efektīvs.

18. DECEMBRĪ organizēja **semināru** „Komandas darbs un savstarpēja sadarbība, sadarbība starp struktūrvienībām”.

19. DECEMBRĪ organizēja **LNS Gada noslēguma pasākumu** ar Gada balvu pasniegšanu 6 nominācijās.

Decembrī izstrādāja **Nolikumu par LNS apbalvojumiem** un to piešķiršanas kārtību. ▲

LNS valdes sēdē

Kārtējā LNS valdes sēde notika 9. decembrī ar 10 dienas kārtības jautājumiem.

Kā pirmo izskatīja no SIA „LNS Dane” saņemto vēstuli, kurā informēts, ka 2015. gadā samazinājušies finansiālie rādītāji un atbilstoši likuma „Gada pārskatu likums” 54. un 62.panta nosacījumiem, nav nepieciešama zvērināta revidenta pārbaude 2015. gada pārskatam.

Pamatojoties uz to, SIA „LNS Dane” lūdz pārskatīt LNS valdes lēmumu par zvērināta revidenta iecelšanu Latvijas Nedzirdīgo savienības SIA „LNS Dane” 2015. gada pārskata pārbaudei. Tomēr valde nolēma iepriekš lemt atstāt spēkā, un tas nozīmē, ka **zvērinātais revidents tomēr pārbaudīs SIA „LNS Dane” 2015. gada pārskatu**.

Nākamo izskatīja no SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” saņemtu vēstuli, kurā izteikts lūgums kvalitatīvai valsts pasūtījuma nodrošināšanai atļaut līzingā iegādāties vieglo automobili.

Valde nolēma atļaut SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” līzingā iegādāties uz ne mazāk kā pieciem gadiem mazās vai kompaktās klases vieglo automobili un tā iegādei piemērot iepirkuma procedūru.

Arī no SIA „LNS nekustamie īpašumi” valde saņēmusi vēstuli ar pieprasījumu piešķirt no LNS budžeta EUR 50 500 SIA „LNS nekustamie īpašumi”, lai veiktu remontdarbus 2016. gadā.

Valde nolēma iekļaut LNS 2016. gada budžeta projektā finansējumu LNS nekustamo īpašumu re-

montam: Daugavpilī, Mihoelsa ielā 54 – 23000 EUR; Rēzeknē, J.Raiņa ielā 5a – 3500 EUR; Rīgā, Elvīras ielā 19 – 4000 EUR; Rīgā, Kandavas ielā 27 – 5500 EUR.

Valde izskatīja LNS SIA valžu lūgumus atļaut tām piešķirt naudas balvu Ziemassvētkos šo SIA valžu locekļiem.

Valde nolēma atļaut piešķirt naudas balvu Ziemassvētkos vienas minimālās mēneša darba algas apmērā SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” valdes priekšsēdētājai *Sandrai Gerenovskai* un valdes locekļiem *Lilitai Janševskai*; SIA „LNS Surdotehniskās palīdzības centrs” valdes priekšsēdētājam *Arnoldam Pavlinam*; Latvijas Nedzirdīgo savienības SIA „LNS DANE” valdes locekļiem *Marijai Gedminienei*, bet SIA „LNS Surdotehniskās palīdzības centrs” valdes locekļiem *Aelitai Strelčai* atļaut piešķirt naudas balvu Ziemassvētkos 25 % apmērā no vienas minimālās mēneša darba algas.

LNS prezidents Edgars Vorslovs informēja valdi, ka atsevišķas LNS biedru iniciatīvas grupas ir izteikušas vēlmi apvienoties pēc savām interesēm. LNS apstiprinājusi nolikumu „Par LNS reģionālo biedrību biedru grupām”, bet šo iniciatīvas grupu plānotā darbība pārsniedz atsevišķu reģionālo biedrību darbības mērogu, tāpēc nepieciešams apstiprināt nolikumu, kas noteiktu kārtību, kādā veidojami LNS biedru interešu centri. LNS valde nolēma

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

**Sākums iepriekšējā lpp.:
LNS valdes sēdē**

apstiprināt nolikumu „Par LNS biedru interešu centru izveidošanu”.

Tālākajā sēdes gaitā valdes loceklis Ivars Kalniņš informēja, ka LNS valde ar 14.10.2015 lēmumu Nr.11 – 3 ir nolēmusi izveidot LNS Jauniešu centru. Tagad ir izstrādāts šī centra nolikums, kuru nepieciešams apstiprināt, lai centrs varētu pilnvērtīgi darboties. **Valde arī apstiprināja LNS jauniešu centra nolikumu.**

LNS viceprezidente Sandra Gerenovska iepazīstināja ar darba grupas izstrādāto nolikumu par LNS apbalvojumu piešķiršanu. Valde to apstiprināja.

LNS prezidents Edgars Vorslovs informēja, ka saņēmis no LNS Domes locekļa Guntara Jurševska e-pasta vēstuli, kurā viņš informē, ka vēlas, lai SIA „LNS Nekustamie īpašumi” Domes sēdē sniedz informāciju par savu 2015. gada finanšu plūsmu.

Valde nolēma uzdot SIA „LNS Nekustamie īpašumi” sagatavot informāciju par 2015. gada finanšu plūsmu līdz 2016. gada 15. janvārim un iesniegt LNS valdei.

Sēdes vadītājs Edgars Vorslovs informēja, ka no SIA „ASBaterijas” saņemts ziedojums – 300 baterijas A675 par kopējo vērtību 48.28 EUR izsniegšanai dzirdes invalīdiem.

Valde nolēma saņemt ziedojumu izsniegt LNS biedriem – dzirdes invalīdiem, kuri dzīvo ārpus Rīgas pilsētas.

Lai apstiprinātu LNS 2016. gada budžetu un izņemtu citus jautājumus, valde nolēma **saukt LNS domes sēdi 2015. gada 19. decembrī pl.12 Rīgā, Elviras ielā 19. ▲**

Nākamajā numurā

Centrālā tēma – kurš būs LNS Gada cilvēks – 2015?

Kas saņems pārējās nomināciju balvas?

Ko sprieda LNS Dome?

Sākumu lasiet 1.lpp. LNS saņem Tiesībsarga balvu

Daudzi, piemēram, Andrejs Filipovičs no Latvijas Paralimpiskās komitejas interesējās par iespēju apgūt zīmju valodu. LNS izstādē pārstāvēja Informācijas nodaļa, kurai palīdzēja zīmju valodas tulki Egija Salaciete un Armands Brūvers. LNS pārstāvjiem bija interesanti iepazīties ar citu organizāciju materiāliem, īpaši ar Latvijas Neredzīgo biedrības izstādīto tiflotehniku, kuras klāstā bija, piemēram, svāri, termometrs, glikometrs un pat krāsu noteicējs ar runas funkciju, kā arī daudz kas cits, pat suns – pavadonis.

Visā pasākumu kompleksā – izstādē/kontaktbiržā un konferencē piedalījās ap 180 pārstāvju no invalīdu nevalstiskajām organizācijām.

Konferences ievadā Tiesībsargs sniedza ziņojumu par ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanu Latvijā. Tam sekoja pētījuma/personu ar invaliditāti aptaujas

apskats, vairāku NVO un pašvaldību pārstāvju prezentācijas par esošo situāciju. LNS prezidents Edgars Vorslovs uzstājās ar prezentāciju par LNS skatījumu uz „ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām” ieviešanu Latvijā. Notika arī diskusijas, kuras gaitā noskaidrojās, ka vēl nepieciešams risināt dažāda veida pieejamības problēmas, plašāk informēt sabiedrību, lai panāktu tās izpratni un atbalstu, novērst vēl pastāvošās diskrimi-

nācijas izpausmes.

Diskusijas dalībnieki vienojās, ka nepieciešams veidot invalīdu NVO tīklu un rīkot šādas tikšanās katru gadu, lai apmainītos ar pieredzi un apzinātu kopējo ainu.

Pēc konferences notika svinīga NVO konkursa “Gada balva personu ar invaliditāti atbalstam” balvu pasniegšana 7 nominācijās: “Skaļākā balss”, “Nodarbinātības veicinātājs”, “Pakalpojumu nodrošinātājs”,

“Izglītības veicinātājs”, “Sociālā kampaņa”, “Bērnu ar invaliditāti aizstāvis”, “Digitālās integrācijas veicinātājs”.

Šim konkursam ikviens Latvijas iedzīvotājs varēja pieteikt savu kandidātu kādā no nominācijām. **LNS bija izvirzīta nominācijā “Digitālās integrācijas veicinātājs” un saņēma arī galveno balvu par paveikto darbu informācijas tehnoloģiju ieviešanā savu klientu dzīvē un apmācībā to lietošanā.**

Visiem dienas pasākumiem

uz vietas bija nodrošināts tulkojums zīmju valodā, un tos varēja vērot tiešraidē internetā. Apraksts par šo pasākumu bija ievietots arī: <http://www.delfi.lv/news/national/politics/tolerances-un-izpratnes-trukums-vien-dziskersli-invalidu-integracijai-sabiedriba.d?id=46795263> ▲

Zigmārs Ungurs

Foto: Juris Grundulis un Z. Ungurs

EUD – 30: augsti viesi, konference, pateicības un apsveikumi

11. novembrī, kad Latvijā atzīmēja Lāčplēša dienu, Briselē citā gaisotnē tika svinēta kāda liela jubileja – 1985. gadā dibinātās Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) 30. dzimšanas diena. Organizācija šo nozīmīgo notikumu atzīmēja ar konferenci Eiropas Parlamentā, kur saimnieka lomā bija nedzirdīgie parlamentārieši Helga Stivena un Adams Kosa. LNS pārstāvēja prezidents Edgars Vorsklovs un valdes locekle Inese Immure.

Konferences galvenā tēma bija jēdziena “saprātīga pielāgošana” nozīme no nedzirdīgo skatupunkta un tās pielietojums nedzirdīgo cilvēku dzīves kvalitātes uzlabošanā. To atklāja Helga Stivena, kas runāja par pielāgošanu un to, cik ļoti svarīga ir piekļuve zīmju valodas tulka pakalpojumiem darba un izglītības vajadzībām, un saistīja to ar ANO Konvenciju par cilvēkiem ar invaliditāti. Viņai sekoja Eiropas Parlamenta (EP) viceprezidentes Ildiko Pelcznes Gallas uzruna, nosaucot EP paveiktās lietas saistībā ar divām rezolūcijām (pieņemtas 1988. un 1998. gadā) par zīmju valodu.

Konferences ievadrunu sacīja Eiropas Komisijas Invaliditātes un iekļaušanas departamenta vadītāja Emanuēla Grandža, tāpat notika paneldiskusija ar zīmju valodas pētnieku profesoru Kristiānu Ratmanu no Hamburgas Universitātes, personu ar invaliditāti tiesību ekspertiem – doktoru Lāslo Gaboru Lovasci, ANO Personu ar invaliditāti tiesību komitejas locekli, un Astrīdu Eištati no Eiropas om- buda, kā arī doktoru Džonu

Bosko Konamu no Dublinas Trinitī koledžas – līdzdalību.

Tehnoloģijām un iestādēm ir jāstrādā priekš cilvēkiem, nevis otrādi – to savā runā uzsvēra L. Lovasci. Viņš prognozēja, ka 2020. gadā jau vairāk nekā 50 biljonu ierīču būs savienotas ar internetu un 2040. gadā cilvēkiem, kuri dzīvo vieni, palīdzēs roboti.

P i e k ļ u v e pieejamai valodai nodrošina pilnu izzināšanu un sociālo attīstību, kā arī pilnvērtīgu komunikāciju, uzstāšanās laikā atzīmēja K. Ratmans, un tas ir svarīgi, runājot par iekļaujošo izglītību. Tāpat profesors uzsvēra, ka katra panākumi ir atkarīgi no tā, cik lielā mērā tiek lietots zīmju valodas tulka pakalpojums un tehnoloģijas. Vienlaikus viņš uzdeva jautājumu, vai visiem nedzirdīgiem bērniem vajadzētu mācīties zīmju valodu un vai tas, ka šai konferencē nodrošināts starptautisko zīmju tulks, pieder pie saprātīgas pielāgošanas. Šeit konferences vadītājs EUD prezidents Marku Jokinens piebilda, ka varbūt atkal vajadzēs katras valsts zīmju valodas tulkus nosēdināt zālēs priekšā pret visu auditoriju, kā tas notika EUD darbības pirmsākumā.

Doktors Konama apskatīja tēmu „Pilsonība un vienlīdzība ES”. Lai nedzirdīgie pilsoņi būtu vienlīdzīgi ar pārējiem, jābūt sekojošiem nosacījumiem: valsts zīmju valodai jābūt oficiāli atzītai; jānodrošina vienlīdzīga piekļuve sabiedriskajiem pakalpojumiem un nedzirdīgo

kopienām jābūt atzītām kā valodas minoritātēm.

Tulkojums konferencē nodrošināts bija gan starptautiskās zīmēs, gan teksta veidā (angļu valodā) uz lielā ekrāna. Dažu valstu pārstāvji ieradās ar savu zīmju valodas tulku, tajā skaitā arī mēs – tulkojumu nodrošināja Anete Skrasčiņa. Katrs runātājs varēja uzstāties ne ilgāk kā 15 minūtes – tas tika ļoti stingri ievērots. Dzirdīgie runātāji uzstājās angļu valodā, nedzirdīgie – starptautiskajās zīmēs. Izņēmums bija Dž. Bosko Konama, kas uzstājās savā dzimtajā – īru zīmju valodā.

150 oficiālo dalībnieku apmeklēto konferenci ar uzrunu noslēdza Adams Kosa. Konferencē piedalījās pārstāvji no vairākām organizācijām no visas pasaules, kas saistītas ar nedzirdīgajiem, vārdzirdīgajiem un nedzirdīgajiem/neredzīgajiem. EUD un abi nedzirdīgie eiroparlamentārieši bija uzaicinājuši delegātus no visām EUD dalīborganizācijām – katras Eiropas Savienības dalībvalsts nedzirdīgo organizācijas.

Pēc konferences tika organizētas tikšanās ar vairāk nekā 40 EP deputātiem no 14 valstīm. To mērķis bija aicināt viņus iesaistīties tādu jautājumu kā zīmju valodas atzīšana, ANO Konvencija, tobrīd topošais Eiropas pieejamības likums, kuru Eiropas Komisija izdeva 2. decembrī, un ES Invalida apliecības risināšanā.

Konference nebija vienīgais pasākums EUD 30 gadu jubilejas ietvaros.

Pasākuma dalībnieki pirmajā dienā vispirms devās ekskursijā uz Eiropas Parlamentu, kur par savu darbu īsumā pastāstīja deputāti H. Stivena (Eiropas Konservatīvo un reformistu partija) un A. Kosa (Eiropas Tautas partija). Tāpat dalībnieki tika iepazīstināti ar Eiropas Savienības darbību: kā strādā Eiropas Padome, Eiropas Komisija

un Eiropas Parlaments, kā notiek likumu pieņemšana, kāds ir ES budžets, kādas politiskās grupas un komitejas darbojas Eiropas Parlamentā.

Tad apmeklētāji devās uz sēžu zāli, lai uzzinātu, kā izvietoti un strādā 751 deputāts sesiju laikā un kā tiek nodrošināts tulkojums 24 ES oficiālajās valodās, kā arī tulkojums zīmju valodā diviem nedzirdīgiem deputātiem.

Vakara noslēgumā dalībnieki ieradās modernās mākslas galerijā, kur pieņemšanu rīkoja Beļģijas nedzirdīgo organizācijas: franciski runājošo nedzirdīgo federācija FFSB un flāmu valodā runājošā organizācija *Fevlado*. Pasākums notika brīvā gaisotnē – sanākušie, stāvot pie galdiņiem, risināja nesteidzīgas sarunas, malkoja šampanieti, vīnu un cienājās ar uzkodām. Nedzirdīga gida vadībā viesi varēja iepazīties ar izstādītajiem mākslas darbiem.

Otrās dienas vakarā EUD rīkoja pieņemšanu turpat viesnīcas zālē, kurā EUD prezidents Marku Jokinens pateicās nedzirdīgo tulku firmām “Overseas” un “SignVideo” par finansiālo atbalstu. Tālāk sekoja svinīgās vakariņas par godu EUD 30 gadu jubilejai, ko atklāja EUD izpilddirektors Marks Vītlijs.

Viesi varēja noskatīties dokumentālo filmu par EUD darbību no pirmsākumiem līdz mūsdienām. Pēc tam tika pieņemti apsveikumi no EUD dalībvalstīm un citām organizācijām. Tālāk sekoja pateicības runas H. Stivenai un A. Kosam, kuriem pateicoties varēja notikt vērienīgais jubilejas pasākums.

Bijušajiem EUD prezidentiem Knūdam Zendergārdam un Berglindai Stefansdotirai un bijušajam EUD direktoram Johanam Vēzemanam tika piešķirts EUD Goda biedra nosaukums. ▲

Inese Immure

Raidījumu apjoms saglabāsies

1. decembrī LNS tikās ar Latvijas Televīziju (LTV), lai pārrunātu, kā veicies ar plānoto uzdevumu izpildi televīzijas raidījumu nodrošinājumā ar subtitriem un surdotulkojumu šogad un kas sagaidāms 2016. gadā.

Sarmīte Plūme, LTV Dokumentālo raidījumu daļas redaktore, atzīmēja, ka **no janvāra līdz novembrim LTV 1 un LTV 7 kanālā ar subtitriem pārraidīto raidījumu apjoms ir 18,74 % un ar surdotulkojumu – 1,53 % no kopējā raidišanas apjoma.** Paraleli regulārajiem raidījumiem LTV 2015. gadā skatītājiem ar dzirdes traucējumiem vēl piedāvāja starptautisko Eirovīzijas dziesmu konkursa fināla pārraidi ar tulkojumu zīmju valodā, Saeimas priekšsēdētājas svētku uzrunas pārraidi ar subtitriem 18. novembrī, 11. un 18. novembra svētkos dokumentālās un mākslas filmas, īpaši aktuālo BBC reportāžu par teroristu uzbrukumiem Parīzē, kā arī gatavo 12 Ziemassvētku filmu piedāvājumu bērniem, ģimenēm, pieaugušajiem. LTV ar titriem sagatavoja arī raidījumus „Te!” (Latvijas jaunatklāšanas raidījums) un pētniecisko raidījumu ciklu „Melu laboratorija”, kas ievietoti tikai internetā www.ltv.lv.

Salīdzinot ar 2014. gadu, 2015. gadā subtitrēto raidījumu un filmu apjoms pieaudzis turpat par 6% no kopējā raidišanas apjoma abos LTV kanālos.

Vēl LTV 2015. gadā tehnoloģiski pilnveidoja interneta platformas ltv.lv sadaļu „Nedzirdīgajiem”, veica raidījumu arhivēšanu sadaļā „Nedzirdīgajiem”, uzlabojusi tehniskos risinājumus surdotulka ierakstiem, kas paredzēti tikai interneta vietnei www.ltv.lv, kā arī pievienojusi TV programmai savā mājaslapā norādes: „rociņas” simbols norāda surdotulkojumu, burts „T” – subtitrus.

Runājot par 2016. gadu S. Plūme norādīja, ka raidījumu ar subtitriem un surdotulkojumu skaits nepalielināsies (kopējais apjoms būs 20 %), jo valsts piešķirtais finansējums ir tāds pats kā šogad – 157 882 eiro. Lai gan, lai Latvijas Televīzija varētu izpildīt „ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadā”, 2016. gadā tai būtu jāpalielina subtitrēto un surdotulkoto raidījumu kopējais apjoms līdz 28 %, un tam būtu nepieciešams papildu finansējums – 63 150 eiro, kas šoreiz netika piešķirts.

Kā jaunums 2016. gadā LTV būs eru-

dīcijas konkursa skolēniem „Gudrs vēl gudrāks” pārraides sagatavošana ar tulkojumu, ko ierosināja zīmju valodas tulce Elza Volonte, kas tagad strādā LTV par satura adaptācijas nodaļas projektu vadītāju. Raidījums „Gudrs vēl gudrāks” ir ļoti populārs arī pieaugušo vidū. Ar tulkojumu tiešraidē to varēs noskatīties internetā (LTV mājaslapā) un atkārtojumu LTV kanālā.

LNS vēl lūdza nākamgad nedzirdīgiem skatītājiem ar subtitriem nodrošināt kādu izklaidējošu šovu, kas līdz šim nebija piedāvāts. Šobrīd LTV raida tikai vienu šovu „Vakars ar Renāru Zeltiņu”,

tāpēc tika lūgts to piedāvāt ar subtitriem. **Nākamgad nedzirdīgie skatītāji varēs cerēt arī uz vasaras Olimpisko spēļu atklāšanas un noslēguma ceremonijas pārraidi ar surdotulkojumu.**

Nav zināms, vai nākamgad LTV varēs piedāvāt animācijas filmu sagatavošanu zīmju valodā nedzirdīgiem bērniem, jo tas ir dārgs projekts (tehniskās izmaksas, filmēšana, montāža, surdotulka darba apmaksa).

Vēl tikšanās laikā, kurā piedalījās arī LTV valdes loceklis satura jautājumos Sergejs Ņesterovs, tika pārrunātas jaunās interneta vietnes replay.lv piedāvātās iespējas nedzirdīgiem skatītājiem.

Interneta vietnē replay.lv vienuviet pieejams viss LTV un Latvijas Radio saturs – visi kanāli, visas programmas tiešraidē un raidījumu arhīvā, ko var lietot gan no datorā, gan no portatīvajām ierīcēm – planšetdatora un viedtālruna, bez īpašas aplikācijas. LNS prezidents Edgars Vorsklovs norādīja, ka pašreiz „replay” vēl nav ērti lietojams priekš nedzirdīgiem skatītājiem – tam nepieciešami vairāki uzlabojumi, ko LTV pārstāvji solīja ņemt vērā.

LNS valdes locekle Inese Immure interesējās, kad LTV uzsāks raidījumu titrēšanu tiešraidē. S. Ņesterovs paskaidroja, ka galvenais šķērslis ir speciālistu – ātrrakstītāju trūkums. Latvijā nav cilvēku, kas spētu rakstīt ļoti ātri tiešraidē. Uz jautājumu, kāpēc netiek nodrošināti subtitri raidījumiem, kuri tiek sagatavoti iepriekš, oriģinālradijuma laikā, S. Plūme paskaidroja, ka „raidījumi tiek gatavoti uz konkrētu ētera dienu, to subtitrēšanai pirms tam nepietiek laika. Subtitrēšanas apjoms LTV ir liels (raidījumi un filmas), ir izveidota stingra loģistika. Vidēji viena 26 minūšu ilga raidījuma subtitrēšanai plānotam trīs dienas.”

Atgādinām, ka LTV piedāvāto raidījumu saraksts ar subtitriem un surdotulkojumu tika publicēts iepriekšējā „Kopsolī” numurā un saite uz to ir pieejama LNS mājaslapas labajā pusē, kur iezīmēta ar LTV logo. ▲

Inese Immure

LTV Ziemsvētkos

Tuvojoties svētkiem un Ziemsvētku dienās Latvijas Televīzija ir sagatavojusi virkni filmu ar subtitriem, dodot iespēju tās noskatīties skatītājiem ar dzirdes traucējumiem.

17. DECEMBRĪ

pl. 22:05 LTV 1 demonstrēs psiholoģisko drāmu “Ezera sonāte”.

19. DECEMBRĪ

LTV interneta vietnē www.lsm.lv sadaļā “Nedzirdīgajiem” būs ievietota filma bērniem “Ceļojums uz Ziemassvētku zvaigzni” **ar surdotulkojumu**; filmu varēs skatīties nedēļu.

21. DECEMBRĪ

pl. 10:50 – drāma “Bailes no Ziemassvētkiem” (LTV 1)

23. DECEMBRĪ

pl. 18:00 - dokumentālā filma “Sniegs” (LTV 7)

24. DECEMBRĪ

pl. 9:40 – pasaku filma “Sniegbaltīte” (LTV 1)

pl. 10:50 – pasaku filma “Kēniņš Strazdubārda” (LTV 1)

pl. 14:14 – komēdija “Lieliskais Bāks Hovards” (LTV 7)

pl. 16:15 – romantiska ģimenes filma “Ziemassvētku dāvanā – mīlestība” (LTV 1)

pl. 18:20 – “Zvaigžņotie Ziemassvētki” (LTV 7)

25. DECEMBRĪ

pl. 9:55 – piedzīvojumu filma “Stella un Austrumu zvaigzne” (LTV 1)

pl. 13:35 – filma bērniem “Magorija kunga Brīnumu veikals” (LTV 1)

pl. 14:00 – biogrāfiskā drāma “Tomasa Kinkeida Ziemassvētku namiņš” (LTV 7)

pl. 22:00 – romantiska drāma “Ziemassvētki ar Eliju” (LTV 7)

pl. 23:00 – ģimenes filma “Badija Ziemassvētki” (LTV 1)

26. DECEMBRĪ

pl. 10:30 – bērnu filma “Karstena un Petras brīnišķīgie Ziemassvētki” (LTV 1)

pl. 18:20 – koncerts „Nāc līdzās” (LTV 1).

Gaišus Ziemassvētkus! ▲

Sarmīte Plūme, LTV Dokumentālo raidījumu redaktore

LNS projekti 2015

Šogad LNS realizējusi 8 projektus. Pavisam tika iesniegti 9 projekti un visi saņēma finansējumu. Visjaunākais – jauniešu projekts sākās 15. decembrī un turpināsies nākamajā gadā. Īsumā atgādināsim, kādi bija šie projekti.

Liepājas pilsētas pašvaldības atbalstītais projekts „**Darīt, redzēt, ieguldīt!**” tika realizēts Liepājas RB telpās no 2015. gada 6. maija līdz 2015. gada 31. decembrim (skat. atsevišķi).

Valsts Kultūrkapitāla fonds un Rīgas Dome atbalstīja projektu „**Iepazīt Raini Latvijas Nedzirdīgo savienībā**”, un tā ietvaros tapa *Rītausmas* pašdarbnieku iestudēta kustību izrāde „Turaidas roze”, kuras pirmizrāde notika 17. jūnijā.

Alūksnes novada pašvaldības atbalstītais projekts „**Dzied vasara Latvijas vainagā**” risinājās no 2015. gada 1. aprīļa līdz 2015. gada 10. jūlijam, veicinot ikgadējā LNS pašdarbības festivāla kvalitatīvu norisi.

Projekts „**Aktīvi nākotnei**” risinājās no 2015. gada marta līdz jūnijam ar mērķi – sekot iekļaujoša darba tirgus attīstību, diskutējot par pieredzi, esošo situāciju un iespējamiem risinājumiem nedzirdīgo personu nodarbinātībā Eiropas Savienībā.

Latvijas vides aizsardzības fonda atbalstīto projektu „**Draudzīga vide jāveido pašiem**” no 2015. gada 15. janvāra līdz 17. novembrim realizēja LNS Informācijas nodaļa, izdodot 8 tematisko rakstu kopas LNS laikrakstā „Kopsoli” vides aizsardzības jomā.

Rīgas Domes atbalstītais projekts „**Mūsu Rīga klusumā**” risinājās no 2015. gada 2. marta līdz 2015. gada 15. jūnijam ar mērķi – nodrošināt radošas un izzinošas brīvā laika aktivitātes 80 Rīgas pilsētā dzīvojošiem nedzirdīgiem cilvēkiem. Kopsavilkumā sarīkota fotogrāfiju izstāde „Mans stāsts par Rīgu” un apgūtas zināšanas „Īsfilmu darbnīcas” un „Aprakstu darbnīcas” nodarbībās.

Ar savas pilsētas domes atbalstu organizēta Daugavpils RB **dalība pašdarbības** festivālā „**Dzied vasara Latvijas vainagā**” 27. jūnijā un **Nedzirdīgo dienā Rīgā** 3. oktobrī.

Vēl gada nogalē (16. – 27.12) tiks realizēts Rīgas domes Labklājības departamenta atbalstīts projekts „**Atnāc, kad uz zariem sarma zied**”, organizējot 2015. gada noslēguma svētku pasākumu 150 LNS biedriem, to skaitā 80 Rīgas pilsētā dzīvojošiem nedzirdīgajiem.

Decembrī Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentam iesniegts arī projekts „**LNS jauniešu centra kapacitātes pilnveide**”, kas jārealizē līdz 2016. gada aprīļa beigām. ▲

Zigmārs Ungurs

LIEPĀJAS PILSĒTAS DOME

Liepājas pilsētas pašvaldības (49,77%) un SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” (50,23%) finansēts projekts
„Darīt, redzēt, ieguldīt!”
 Projekta līguma Nr.150

Darītais, redzētais, ieguldītais Liepājā

Viens no 2015. gadā LNS realizētajiem projektiem bija „**Darīt, redzēt, ieguldīt!**”, kas risinājās no 2015. gada 6. maija līdz 2015. gada 31. decembrim, lai sekmētu 45 Liepājas RB dzirdes invalīdu dzīves kvalitātes uzlabošanu, nodrošinot brīvā laika iespēju dažādošanu un pilnveidojot viņu prasmes un zināšanas, veicinot viņu iekļaušanos sabiedriskajā dzīvē.

Projektā darbojās vairākas studijas, piemēram, **dejošanas studija „Taurenīšu lidojums”**, kur nodarbības 2 reizes mēnesī 2 stundas vadīja Aldis Ādamsons. Apgūto dejotprasmi klienti demonstrēja gan LNS pašdarbības festivālā, gan Nedzirdīgo dienā un citos pasākumos.

Kulinārijas/konditorijas studiju „Tā ir māksla!” kā brīvprātīgais vadīja LNS biedrs Marģers Krūziņš, kurš beidzis Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumu kā konditors. Nodarbībās klienti iemācījās gatavot vienkāršus ēdienus un piedevas, kulinārijas izstrādājumus (tortes, kūkas, picas utt.), noformēt ēdienus/konditorejas izstrādājumus pasniegšanai.

Tapa interesanti ēdieni, piemēram, laša siera zupa, dārzenu salāti ar mocarellas sieru, siera kūka ar vasaras ogu ievārījumu un citi. Šajā studijā sagatavotie ēdieni un kulinārijas izstrādājumi tika izmantoti biedrības pasākumos, lai kuplinātu

svētku galdu. Pateicoties projekta finansējumam, bija iespēja nodarbībām iegādāties plītiņu, cepeškrāsi, pannu, vāku, mikseri, katlu, plastmasas trauku. Produktus gan pirka paši.

Konditorejas nodarbības notika 3,5 mēnešus 2 reizes mēnesī pa 4 stundām. Klienti bija priecīgi, ka var apgūt šādas prasmes un vēlējās, kaut arī nākamgad būtu tāda iespēja.

Arī trešajā studijā – **“Burvības mirkļi”** nodarbības vadīja Aldis Ādamsons. Kopumā notika 10 nodarbības,

katra 2 stundu garumā. Klienti mācījās izgatavot Līgo pušķus, Adventes vainagus, dekorus no mākslīgajiem ziediem, pērļēm, izrotāt zāli svētkiem un apguva daudzas citas praktiskas lietas.

LNS Liepājas reģionālajā biedrībā ir seniori, kuri vecuma un veselības stāvokļa dēļ nevar apmeklēt pasākumus. Tāpēc projekta ietvaros notika šādu senioru apmeklējumi viņu dzīvesvietās, lai sniegtu informāciju par jaunumiem nedzirdīgo dzīvē, sabiedrībā, sociālajiem un veselības jautājumiem, aktuāliem notikumiem Liepājas pilsētā, valstī un ārzemēs.

Tika apmeklēti tādi seniori kā Rita Jēkule, Valentīna Davidenko, Anita Gatava un citi, iepriecinot viņus ar jau minētajās floristikas studijā izgatavotiem pušķiem un dekoriem, kā arī ar kulinārijas nodarbībās tapušiem ēdieniem un našķiem. ▲

Teksts: Karīna Pavlova un Zigmārs Ungurs
Foto: No Liepājas RB arhīva

Projektu „**Darīt, redzēt, ieguldīt!**” finansē Liepājas pilsētas pašvaldība (1060,00 EUR, 49,77%) un līdzfinansē LNS sadarbības partneris SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” (1070,00 EUR, 50,23%). Kopējās projekta izmaksas: 2130,00 EUR (100%).

Diskusija par bērnu izglītību

Nedzirdīgo nedēļas pasākumu ietvaros 25. septembrī LNS Rehabilitācijas centrā pie apaļā galda risinājās sprauga, gandrīz 3 stundu ilga diskusija „Kvalitatīvu izglītību nedzirdīgiem bērniem”.

Tika izdiskutēti šādi galvenie jautājumi: kāds ir latviešu zīmju valodas tiesiskais statuss izglītības ieguves procesā Latvijā; vai bērni ar dzirdes invaliditāti izglītību saņem latviešu zīmju valodā; vai šie bērni vispārīgajā izglītības sistēmā saņem atbalstu, kas nepieciešams, lai atvieglotu viņu efektīvu apmācību? Kā uzlabot izglītības kvalitāti nedzirdīgiem bērniem?

Diskusijā piedalījās 6 LNS pārstāvji un uzaicinātie no dažādām valsts iestādēm, kas atbild par izglītību un cilvēktiesību jomu, kā arī bērnu ar dzirdes traucējumiem pirmsskolas iestāžu un skolu pārstāvji: **Ilze Viņķele** (LR Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas sekretāre), **Mudīte Reigase** (Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts izglītības satura centra Izglītības satura departamenta Speciālās izglītības nodaļas vadītāja), **Inga Millere** (Labklājības ministrijas Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas Bērnu tiesību aizsardzības departamenta direktore), **Inga Krastiņa** (Labklājības ministrijas Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas Bērnu tiesību aizsardzības departamenta direktora vietniece), **Elīna Celmiņa** (Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas un sociālā darba departamenta direktore), **Tatjana Caune** (Tiesībsarga biroja Bērnu tiesību nodaļas juriskonsulte), **Anete Ilves** (Tiesībsarga biroja Sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību nodaļas juriskonsulte), **Kristiāna Pauniņa** (Rīgas internatīvidusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem direktore), **Zigrīda Zagurilo** (Rīgas internatīvidusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem direktora vietniece), **Aija Kārklīņa** (Rīgas Raiņa 8.vakara (maiņu) vidusskolas direktora vietniece), **Lelde Akmene** (Rīgas Raiņa 8.vakara (maiņu) vidusskolas speciāliste, pedagoģe, surdotulks), **Iloņa Vindava** (Rīgas pirmsskolas izglītības

bas iestādes „Dzintariņš” vadītāja), **Ginta Lorence** (Rīgas pirmsskolas izglītības iestādes „Dzintariņš” psiholoģe).

Jau sākumā **I. Viņķele informēja, ka vēlas uzzināt zīmju valodas lietotāju domas, vai ir kaut kas jāmaina zīmju valodas lietojuma regulējumā likumdošanā un vai līdzšinējais regulējums kaut kam traucē.**

LNS prezidents Edgars Vorslovs skaidroja, ka skolās netiek nodrošināta pilnvērtīga iespēja iegūt izglītību zīmju valodā. Savukārt LNS viceprezidente Sandra Gerenovska saistībā ar to minēja konkrētu piemēru: Rīgā ir viena pirmsskolas iestāde, kur uzņem nedzirdīgos bērnus, arī Valmierā, bet citur tādu nav, tāpēc gadās pat tā, ka dzirdīgi vecāki atved bērnu uz pirmo klasi, bet viņš ir kā balta lapa – neko nezina, arī zīmju valodu neprot. Viņam jābūt 4 gadi, lai sasniegtu pirmās klases līmeni, un tas nav normāli.

Zīmju valoda būtu pamatīgāk jāapgūst skolotājiem, kuri strādā nedzirdīgo skolās, ar kuriem vien nepietiek. Kā piemēru minēja Lietuvu, kur valsts nodrošina nedzirdīgo skolas ar speciāliem metodiskiem materiāliem, ko skolotāji var izmantot bērnu apmācības procesā.

Labklājības ministrija pēc savas iniciatīvas veic izpēti 3 internātskolās, kur mācās bērni ar dzirdes un runas traucējumiem, un līdz gada beigām tiks sagatavoti secinājumi un rekomendācijas, ar kurām varēs vērsties atbildīgajās institūcijās.

Fakts ir tāds, ka nav likumu vai noteikumu, kas prasītu, lai skolotāji darbā ar nedzirdīgiem bērniem lietotu zīmju valodu. Ne tikai priekšmetu skolotāji, bet arī surdopedagoģi un psiholoģi, kuriem jāstrādā ar nedzirdīgiem bērniem, neprot zīmju valodu. Bet vajadzētu, lai jau augstskolā, kur viņi apgūst savu profesiju, paralēli iemācītos arī zīmju valodu!

Surdopedagoģus vispār nekur neapmāca – no Rīgas skolas rīcībā esošajiem 6 surdopedagoģiem visi kādreiz mācījušies Maskavā un Ļeņingradā, viņi ir vecumā no 56 līdz 72 gadiem, pēc dažiem gadiem skolai vispār nebūs neviena surdopedagoģa!

K. Pauniņa nepiekrīt tam, ka skolotāji neprot zīmju valodu, – viņi to apguvušiursos un ikdienas saskarsmē. Turklāt viņai nav likumīga pamata prasīt no skolotājiem zīmju valodas prasmi, kaut arī viņa šo prasību iekļauj skolotāju amata

aprakstos. Arī nedzirdīgo bērnu dzirdīgajiem vecākiem noteikti jāiemācās zīmju valoda, jo kā gan citādi spēs sazināties ar savu bērnu?

Tika uzsvērta surdopedagoģu un vecāku problēma: ja bērns uz bērnu dārzu atnāk no dzirdīgo vecāku ģimenes, komunikācija nenotiek. Par vecāku problēmu kategorisku viedokli izteica arī G. Lorence: kad vecāki atved uz Bērnu dzirdes centru 3 – 5 gadus vecu bērnu, redzams, ka ne bērns, ne dzirdīgie vecāki neprot zīmju valodu un līdz ar to nav komunikācijas, tiek bremzēta bērna emocionālā un intelektuālā attīstība. Piecu gadu vecumā tāds bērns nezina nevienu vārdu! Laba sistēma ir Lietuvā, kur Dzirdes centra speciālisti strādā ar bērnu no zīdaiņa vecuma līdz pusaudža gadiem, turklāt iesaistīti arī vecāki, arī ar viņiem strādā.

Liels šķērslis ir datu aizsardzības likums, jo attiecīgās iestādes, bērnu dārzi, skolas u.c. nevar uzzināt par bērniem ar dzirdes traucējumiem – likums liedz izplatīt šādu informāciju, tāpēc viss atkarīgs no vecākiem. Ģimenes ārsts ir pirmais, kas uzzina, ka ģimenē ir nedzirdīgs bērns, tāpēc viņam būtu jānodrošina vecākiem pirmā informācija, kā rīkoties tālāk. Mēdz būt arī tā, ka ģimenes ārsti un Bērnu dzirdes centra speciālisti sniedz vecākiem šo informāciju, bet, vai vecāki to izmantos un tieši kā, – tas nav zināms. To pārbaudīt vai ietekmēt nevar.

E. Celmiņa izteica gatavību uzklaut LNS viedokli par to, vai ir vajadzīgs kāds jauns pakalpojums un tieši kāds, vai arī jāmaina kāds normatīvais punkts. E. Vorslovs skaidroja, ka sadarbība ar LM notiek, bet izmaiņas apstājusies finanšu dēļ. Protams, visi pedagogi un citi speciālisti var mācīties zīmju valodu. Pašlaik MK noteikumos teikts, ka pedagogiem darbā ar nedzirdīgu bērnu jānodrošina surdotulks katrā stundā, bet, cik zināms, katrā speciālajā skolā ir tikai viens surdotulks. K. Pauniņa informēja, ka Rīgas pašvaldība skolai piešķirusi vienu tulku uz 40 darba stundām, bet skolā būtu nepieciešami 10 tulki! Turklāt tulkam nav tikai mehāniski jātulko skolotāja teiktais, bet jāstrādā līdz ar skolotāju.

A. Kārklīņa izteica pateicību Rīgas Domei, kas piešķirusi finansējumu vēl vienam tulkam vakara/maiņu vidusskolā, bet nav zināms, vai arī nākamajam gadam to piešķirs. Galvenā atziņa un secinājums – tulki skolās ir ļoti vajadzīgi.

Nobeigums nākamajā numurā.

Teksts un foto: Zigmārs Ungurs

Tulki pieredzes apmaiņā Tallinā

Novembra beigās LNS Rehabilitācijas centra darbinieki devās pieredzes apmaiņā uz kaimiņvalsti Igauniju. Grupa tur apmeklēja Helēnas Kellerses Tallinas Nedzirdīgo skolu, Igaunijas Nedzirdīgo biedrību un Zīmju valodas tulku centru. Par redzēto un uzzināto informē šī pasākuma dalībniece BRIGITA LAZDA.

Vispirms viesojāmie Tallinas Nedzirdīgo bērnu skolā (attēlā). Skolai nosaukums dots par godu slavenajai amerikāņu sabiedriskajai darbiniecei, rakstniecei Helēnai Kellerei, kura, būdama nedzirdīga un neredzīga kopš dzimšanas, spēja iegūt augstāko izglītību.

Skolā, ieskaitot pirmsskolas iestādi, šobrīd mācās 70 nedzirdīgie skolēni, 70 neredzīgie un 20 bērni ar runas traucējumiem. Ar katru gadu nedzirdīgo bērnu skaits samazinās, un tas bažīgus dara gan skolotājus, gan vadību, jo skolu var likvidēt. Šur tur tādas runas parādās.

Nedzirdīgie šajā skolā mācās 11 gadus un iegūst pamatizglītību. Tā kā nedzirdīgo skolēnu skolā ir ļoti maz, tad nākamgad tiks likvidētas vidusskolas klases. Mums bija iespēja apskatīt skolas telpas, apmeklēt dažas mācību stundas.

Interesanta likās speciālā aktu zāles grīda, kas aprīkota ar īpašu vibrāciju. Kad notiek dejošanas, ritmikas vai vingrošanas stundas, mūzikai skanot vibrē grīda, lai nedzirdīgiem būtu vieglāk sajūst ritmu. Ļoti mājīgi ir iekārtoja mūzikas klase ar dažādiem mūzikas instrumentiem, nedzirdīgajiem vislabāk patīkot spēlēt bungas un timpānus. Igaunijā lielākā nedzirdīgo skola atrodas Tartu. Abas skolas finansējumu saņem no dažādiem avotiem: Tallinā – no pašvaldības, bet Tartu no valsts.

Skolā trūkst pedagogu ar surdopedagoga izglītību, jo Igaunijā, tāpat kā Latvijā, nav iespējas studēt surdopedagoģiju. Trūkst speciālu metodisko materiālu, kā strādāt ar nedzirdīgiem bērniem, mācību priekšmetu saturu un programmas sastāda paši skolotāji, jo nav speciālu mācību grāmatu, kas domātas nedzirdīgajiem.

Skolā strādā 5 nedzirdīgie skolotāji – tie ir 1. – 4. klašu audzinātāji un skolotāji, kas vada sporta stundas, mājturību puīšiem un zīmju valodas stundas. Mācību procesā piedalās arī tulks (1,5 slo-dze), kuram finansējumu meklē pati skola, jo pašvaldība neatbalsta.

RC Zīmju valodas at-tīstības nodaļas vadītāja Lilita Janševska bija gandarīta, ka beidzot varēja tuvāk iepazīt šo skolu, kura vairākus gadus bija sadarbības partnere lielajā Eiropas valstu kopprojektā "Sp-

readthesign".

Pēc tam viesojāmie Igaunijas Nedzirdīgo biedrībā, kur mūs uzņēma biedrības projektu vadītāja, kas iepazīstina ar savas organizācijas vēsturi, aktu zāli, videoziņu sagatavošanas procesu un darba telpu. Nekā īpaša vai nezināma – video sagatavo līdzīgi kā pie mums.

Divas viceprezidentes: Igaunija – Latvija

Pēcpusdienā viesojāmie Zīmju valodas tulku centrā. Nu tur gan bija ko uzzināt! Igaunijā darbojas trīs atsevišķas tulku firmas, un to darba organizācija ļoti atšķiras no mūsējās. Agrāk tulki bija Igaunijas Nedzirdīgo biedrības darbinieku sastāvā un pakļautībā, bet nu jau vairākus gadus strādā šajās atsevišķās firmās.

Rodas jautājums – kāpēc tulki atdalījās? Tulku centra vadītājas atbilde ir vienkārša: *"Kad bijām visi kopā, tad strādājām priekš nedzirdīgajiem un tikai viņu labā, bet tagad strādājam abām pusēm – gan nedzirdīgajiem, gan dzirdīgajiem. Jo tulks ir tikai starpnieks, un to sapratuši ne tikai paši nedzirdīgie, bet arī dzirdīgie darba devēji."*

Tulku centrs Tallinā strādā ar uzņēmumiem, ar darba devējiem, informējot plašāku sabiedrību par nedzirdības

specifiku un iespējām, darbā pieņemot nedzirdīgus cilvēkus, par to, kā sazināties un savstarpēji komunicēt. Tulki lasa lekcijas, organizē uzņēmumos zīmju valodas kursus utt.

Uzzinājām arī to, kā tulki mācās. Tulkiem jāstudē augstskolā. Kvalifikācijas atestātu izsniedz Izglītības ministrijas apstiprināta profesionālās izglītības nodaļa (pie mums tā varētu būt kaut kas līdzīgs Amatniecības kamerai). Zīmju valodas tulku asociācija organizē tulku atestāciju, kur komisijā piedalās pārstāvji no Nedzirdīgo biedrības, skolas, Tulku asociācijas un Izglītības ministrijas.

Lai saņemtu sertifikātu un iegūtu amata kategoriju, tulki paši maksā – pirmreizēji 270 EUR, bet, lai celtu savu kvalifikāciju, tad 150 EUR. Kvalifikācijas pārbaudei var pieteikties ik pēc 4 gadiem un tikai tad, ja to laikā esi apmeklējis dažādus zīmju valodas prasmes pilnveides kursus un pierādījis to ar oficiāliem sertifikātiem. Par visiem kursiem tulki maksā paši.

Katrs tulks dienā strādā ne vairāk kā 4 stundas jeb 20 stundas nedēļā. Daudziem tulkiem darbs ir kā papildu peļņa. Tulkiem ceļu līdz pakalpojuma sniegšanas vietai neapmaksā, tikai par tiešajām kontakta stundām.

Nedzirdīgajiem valsts apmaksā tikai 2 stundas mēnesī. Ja vienā mēnesī nav izmantotas stundas, tad tās nevar pārlīkt uz citu mēnesi, tās aiziet zudumā.

Interesanti, ka tie nedzirdīgie, kas studē augstskolās, saņem mērķstipendiju, kas domāta tulka apmaksai. Ja nedzirdīgais 24 h laikā nav paziņojis, ka tulku nevajadzēs, tad maksā soda naudu no savas stipendijas. Augstāko izglītību nedzirdīgie var saņemt bez maksas.

Pakalpojumu anketās ir norādīts, ka klienta sūdzības tiek izskatītas 5 darba dienu laikā. Tulku centra vadītāja reizi gadā organizē pārrunas ar katru darbinieku par viņa darba kvalitāti un pilnveidošanu.

Kādi būtu secinājumi, salīdzinot situāciju pie mums un kaimiņvalsti Igaunijā? Vai ir kaut kas tāds, ko derētu pārņemt un ieviest mūsu zīmju valodas tulku darba organizēšanā, uzlabošanā? Par to raisījās pārrunas, mājup dodoties. Liekas, ja cilvēkiem pašiem par visu jāmaksā, tad viņi vairāk novērtē to, ko iegūst sevis pilnveidošanas procesā. Ne velti saka: kas viegli nāk, tas viegli iet. Dažkārt mēs nenovērtējam to, kas mums tiek dots tāpat, par brīvu un bez maksas. ▲

Foto: Lilita Janševska

Nedzirdīgais pasaules apceļotājs

Arī Latvijā šoruden ieradās 3 reizes pasauli ar motociklu apceļojušais nedzirdīgais rumānis Ištvēns Marko, kurš, pateicoties sociālajos tīklos aktīvi ievietotajai informācijai, jau kļuvis slavens visā pasaulē. Bet kas un kāpēc viņu atveda uz Latviju?

Raitis Ozols atklāj: „Mans dēls facebook.com sekoja Ištvēna Marko braucieniem pa pasauli. Viņš man pateica, ka Ištvēns lūdzis kontaktinformāciju par Baltijas valstīs esošajām nedzirdīgo organizācijām. Tāpēc arī saorganizēju savus nedzirdīgo motociklistu kluba biedrus un rosināju viņus uzņemt Ištvēnu Latvijā. Viņi piekrita. Sākām uzturēt pastāvīgus kontaktus ar Ištvēnu, un tā viņš tika sagaidīts arī Latvijā.”

Lūk, Ištvēna Marko stāsts!

Kopš 2004. gada sāku prātot, vai būtu iespējams apceļot pasauli ar motociklu. Iztēlojos, kā tas būtu – apceļot pasauli, arī valstis, kuras atrodas karadarbības zonās un kur nepieciešamas vīzas, kā tikt tālāk uz citiem kontinentiem (ar lidmašīnu vai kuģi).

Pirmais brauciens pēc labas apdomāšanās

Un tā pēc kāda laika, tas bija 2009. gadā, no savas mājas Austrijā sāku pirmo braucienu uz Āfrikas pusi. Pēc tam devos ar lidmašīnu uz Dienvidameriku, tad ar motociklu nobraucu līdz Ziemeļamerikai. Pēc tam uz Japānu, cauri Korejai, Krievijai, un tad jau arī biju atpakaļ mājās. Tas bija mans pirmais pasaules apceļojums.

Tad sekoja otrais – uz Indiju,

Gribēju tikt arī Ķīnā. Tomēr diemžēl nācās atteikties – iebraucot tajā ar motociklu, jāmaksā 7 tūkstoši dolāru. Tāpēc izvēlējos ar lidmašīnu lidot uz Taizemi, no turienes braucu tālāk uz Austrāliju, Jaunzēlandi, pēc tam sameklēju ekonomisku variantu atceļam, dodoties uz Japānu, no turienes uz Eiropu. Tas bija mans otrais brauciens.

Trešais brauciens – atkal uz Āfriku

Tur cietu avārijā. Nācās avarējušo motociklu pārvest mājās. Pašlaik man ir otrais ceļojumu motocikls. Ar to devos uz Amerikas kontinentu, biju nodomājis, ka tas būs galamērķis. Bet amerikāņi mudināja turpināt iesākto, tāpēc virzījies atpakaļ, cauri lielajai Krievijai. Un nu tagad esmu Latvijā, kurā iebraucu no Igaunijas. Tālākais ceļš vedīs uz Lietuvu, Poliju, pēc tam – mājās.

Piedzimis Rumānijā...

Politisku apsvērumu dēļ mani vecāki pārcēlās uz Austriju, kur izaugu un uzsāku darba gaitas. Mentalitātes ziņā Rumānija un Latvija ir līdzīgas, bet Austrija – atšķirīga. Pirms 20 gadiem biju Austrijas Nedzirdīgo organizācijas biedrs. Tolaik man bija draudzene austriete, ar kuru piedalījāties vietējās nedzirdīgo sabiedrības dzīvē un apmeklējām pasākumus. Daudzi jautāja, no kurienes esmu. Teicu patiesību, ka no Rumānijas. To uzzinot, vietējie nedzirdīgie pret mani sāka izturēties ļoti atturīgi. Šīs attieksmes dēļ man vairs negribējās būt viņu sabiedrībā un es izstājos no šīs nedzirdīgo organizācijas.

Bet tagad kļuvis slavens

Par mani kā nedzirdīgu pasaules apceļotāju ar motociklu bieži ir publikācijas Austrijas masu medijos. Austriešu attieksme tagad ir mainījusies. Es neglabāju aizvainojumu, jo mūs visus vieno tas, ka esam nedzirdīgie.

Austrijā ir 5 nedzirdīgo motociklistu klubi. Savukārt Vācijā darbojas 17 šādu klubu, bet Itālijā – 5. Nedzirdīgo rokeru klubi ir arī Spānijā, Francijā un citur. Priecājos, ka arī Latvijā pirms 2 gadiem izveidojās nedzirdīgo motociklistu klubs. Ja latvieši dotos apbraukāt Eiropu, viņi varētu apciemot mani manā mājā Austrijā, es labprāt viņiem sniegtu nepieciešamo palīdzību ceļā. Mums, nedzirdīgo motociklistu klubiem, jābūt vienotiem, vajag palīdzēt cits citam.

Mana ikdienas ceļojumos

Dienaskārtība ceļojumu laikā ir šāda: ceļos 8 – 9, paēdu brokastis, tad braucu apskatīties attiecīgās valsts ievērojamās vietas, fotografējos, bet 16 – 17 atgriežos viesnīcā vai pie sarunātajiem

vietējiem draugiem, reizēm pārnakšņoju teltī. Katrā vietā, katrā valstī meklēju ekonomiski izdevīgāko variantu, jo mani naudas līdzekļi ir ierobežoti.

Latvijā esmu bijis jau agrāk, ap 2005. gadu, caurbraucot no Norvēģijas un Somijas. Tolaik modernās tehnoloģijas nebija tādā līmenī kā tagad, tāpēc nesatiku nevienu jūsu nedzirdīgo. Bet tagad, pateicoties internetam, bija viegli atrast informāciju un nodibināt kontaktus.

Ģimene lepojas, bijušais šefs atbalsta

Man ir sieva un 2 bērni. Sieva, kad precējāties, zināja par manu aizraušanos ar motoceļošanu un to respektēja. Kādreiz izstāstīju viņai par sapni apbraukt pasauli, viņa to uzskatīja par murgu, lai gan pieļāva, ka var apbraukt Eiropu. Kad pienāca laiks lielajam ceļojumam apkārt pasaulei, viņa, protams, mani palaida. Un tagad, pēc maniem trim pasaules apceļošanas braucieniem, viņa ar mani lepojas.

Esmu 10 gadus strādājis autokoncerna BMW rūpnīcā pie konveijera. Kad pienāca laiks lielajam pasaules apceļojuma plānam, aizgāju pie priekšnieka iesniegt atlūgumu uz gadu, bet viņš piekrita tikai uz 3 mēnešiem. Tāpēc aizgāju no darba pavisam. Interesanti, ka tagad šī auto koncerna vadītājs maniem pasaules braucieniem sniedz finansiālu atbalstu. Maniem braucieniem brīvprātīgi saziēdo arī dažādi cilvēki, gan dzirdīgie, gan nedzirdīgie, ar kuriem satiekos braucienā laikā. Ziedo arī latvieši.

Gadās visādi...

Braucienā pa Krieviju gadījās kāda ķibe. Braucot taisni pretī saulei, bija grūti saredzēt ceļu, tāpēc atvēru motociklista ķiveres stikla daļu. Bet, par nelaimi, acī ieskrēja un iedzēla lapsene, tāpēc aizpampa acs. Vietējais ārsts iedeva smēri, bet tā nelīdzēja. Nācās aci ārstēt ar sava urīna kompresi, tā palīdzēja, viss sadzija.

Jūs man jautājat par sievietēm... neiešu vieglprātes, bet mani vilina komunikablas sievietes.

Pēc šī brauciena atgriezīšos mājās, kur mierīgi pavadišu laiku ar ģimeni. Ja kāds dzirdīgais labvēlis piedāvās finansiālu palīdzību nākamajam braucienam, tad došos atkal. Ja ne, tad atgriezīšos rūpnīcā, kur agrāk strādāju. Un kavēšos patīkamās atmiņās par pasaules apceļošanu, gatavošu fotobilžu un videogaleriju, jo uzņemtā materiāla ir tiešām daudz. ▲

**Teksts: Ivars Kalniņš
Foto: Zigmārs Ungurs**

LNSF – jau ceturtdaļgadsimts!

Latvijas Nedzirdīgo sporta federācija (LNSF) 28. novembrī Lido restorānā "Vērmanītis" nosvinēja savu 25 pastāvēšanas gadu jubileju. Pasākuma vadītāja LNSF izpilddirektore Iveta Kraze aicināja sākt atceri ar valsts himnu, jo novembrī ir arī Latvijas dzimšanas diena.

LNSF pavisam bijuši 4 prezidenti. Varis Strazdiņš bija pats pirmais, pēc tam 5 gadu laikā viņu nomainīja Georgs Poršs, Jadviga Bočkāne un Ansis Smons. No 1995. gada LNSF atkal vada Varis Strazdiņš, tāpat arī viņam savdabīga jubileja – 20 gadi pēc kārtas prezidenta amatā.

V. Strazdiņš pastāstīja, ka 1990. gada 13. oktobrī pēc LNS prezidenta Arnolda Pavlina ierosinājuma tika sasaukta sportistu kopsapulce, kurā piedalījās 90 dalībnieki. Pasākuma vadītājs A. Pavlins toreiz lika uz balsošanu priekšlikumu: **būt vai nebūt Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijai**. Par to, ka sporta federācija vajadzīga, nobalsoja pilnīgi visi sapulces dalībnieki.

A. Pavlins savā apsveikuma runā atcerējās šo LNSF dibināšanas sapulci un uzsvēra, ka tā bija demokrātiska, jo toreiz vēl pastāvēja PSRS un viss bija jāsaskaņo ar varas iestādēm, bet tas netika darīts. Viņš teica: *"Pirmie 25 gadi bija grūti, nākamie 25 varbūt būs vēl grūtāki, bet cerēsim, ka tomēr būs vieglāki"*.

Tika demonstrēta prezentācija par LNSF lielākajiem sasniegumiem un nozīmīgākajiem notikumiem. Visveiksmīgākā bija dalība 21. Vasaras nedzirdīgo olimpiskajās spēlēs Taivānā, kur Māris Grēniņš ieguva 2 zelta un 2 sudraba medaļas, bet Laura Gaile – sudraba medaļu.

V. Strazdiņš pasniedza Atzinības rakstus LNSF sadarbības partneriem: Valmieras Vājdzirdīgo bērnu internātvīdusskolas – attīstības centra direktoram Andrim Tauriņam, L. Gailēs trenerim Jānim Pavītolam un boulingistu trenerim Julianam Visockim. Diemžēl vairāki nevarēja ierasties, lai saņemtu Atzinības raks-

tus, – Rīgas internātvīdusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem direktore Kristiāna Pauniņa, vieglatlētu trenere Mārīte Lūse, futbolistu treneris Andrejs Bogdanovs, Zanes Embrektes trenere Gaļina Broka.

LNS prezidents Edgars Vorslovs savā apsveikumā uzsvēra: *"LNSF un LNS biedri ir vieni un tie paši cilvēki, abu organizāciju nosaukumā ir vārds "nedzirdīgo". LNSF manā skatījumā ir kā LNS pieaugušais bērns. Pirms 25 gadiem nedzirdīgie sportisti nolēma atdalīties no LNS un aiziet pasaulē dzīvot patstāvīgu dzīvi. Novēlu, lai jums uz 50 gadu jubileju būtu jau 25 sporta meistari!"*

Rīgas RB priekšsēdētāja Māra Lasmane papildināja, ka Rīgas RB un sportisti vienmēr atradušies blakus telpās: gan Rītausmā toreizējais fizkolektīvs atradās blakus, gan tagad Elvīras ielā Rīgas RB un LNSF atrodas blakus.

LNS Rehabilitācijas centra vadītāja Sandra Gerenovska atzīmēja sadarbību: *"RC cieši sadarbojas ar LNSF, jo tulki jums ir vajadzīgi, kultūra jums vajadzīga, arī daudzi sportisti iesaistās pašdarbībā. Sportistiem novēlu augstāk lēkt, ātrāk skriet, tālāk lēkt. Sporta federācijai novēlu, lai vairāk jaunu biedru nāk klāt."*

Sekoja pulks vēl citu sveicēju. Sporta kluba "Tālavas Nedzirdīgo sports" vārdā LNSF apsveica Valmieras RB priekšsēdētāja Dace Lāce, jo klubam tieši todien pasākums un paši nevarēja ierasties.

No nedzirdīgo sporta biedrības "Liepava" LNSF sveica Gunta Vazdiķe, no nedzirdīgo interešu kluba "Zaļā paparde" – Ingūna Krama, no sporta kluba "Nedzirdīgo bouling" – Guntars Beisons, bet no Rīgas nedzirdīgo šaha un dambretes kluba "ŠaDa" apsveikumu, labu veselību un prātīgu domāšanu LNSF prezidentam V. Strazdiņam novēlēja kluba vadītāja Iveta Kraze.

Helēna Klapote atcerējās, ka 1991. gadā strādājusi pie V. Strazdiņa, novēlēja vairāk veicināt fiziskos sporta veidus. Arī Lilita Lukina, sveicot LNSF, atcerējās, ka pirms diviem gadiem kādu laiku pastrādāja LNSF un tā bija laba pieredze. Jaunais vieglatlēts Sergejs Soklakovs atzina, ka visi labie novēlējumi jau izteikti un viņam atliek tikai tiem pievienoties.

LNSF prezidents neaizmirsā arī savas darbinieces un krāšņas rozes saņēma LNSF izpilddirektore Iveta Kraze un grāmatvede Liene Kleina – Brūvere.

Arī "Kopsoli" izsaka savu novēlējumu LNSF: **nākamajā ceturtdaļgadsimtā – vairāk biedru, vairāk sporta veidu, vairāk sponsoru, vairāk medaļu!** ▲

Teksts un foto: Zigmārs Ungurs

Daudz uzvaru un rekordu

No 26. līdz 30. novembrim Rīgas internātvīdusskolas bērni ar dzirdes traucējumiem audzēkņi piedalījās XIX J. Sikorska piemiņas sacensībās peldēšanā Poznaņā (Polija).

Sacensībās piedalījās 4 valstu 6 komandas: Polija ar 3 komandām, Baltkrievija, Ukraina un **Latvija**.

Delegācija no Rīgas internātvīdusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem uz sacensībām devās 17 personu sastāvā – 3 pedagogi un 14 skolēni. Komanda tika papildināta ar bijušajiem skolas audzēkņiem un absolventiem, piemēram, olimpieti Imantu Šnepstu, kurš joprojām ir teicamā sportiskā formā, jo izcīnīja 6 medaļas – 1 zelta, 4 sudraba, 1 bronzas.

Latvijas komanda sacensību kopvērtējumā izcīnīja 1.vietu. Individuāli iegūtas 38 medaļas – 12 zelta, 14 sudraba un 12 bronzas. Medaļas izcīnīja 12 skolēni no 14.

Labākie komandā bija: **Z. Embrekte** - 6 med. (4Z, 1S, 1Br), **I. Šnepsts** - 6 (1, 4, 1), **E. Zariņa** - 5 (2, 2, 1) **R. Stupāns**, **A. Vazdiķis** - pa 5 med. (0, 3, 2) **E. Balode** - 3 (2, 0, 1), **E. Gabrāne** - 3 (1, 1, 1) un citi.

Bez tam 5 gandarījuma balvas saņēma mūsu jaunākie peldētāji.

Zane Embrekte tika atzīta par sacensību vērtīgāko peldētāju. Viņa atkārtoti uzrādīja sporta meistara normai atbilstošu rezultātu 50 m brīvā stila distancē. Jaunu nedzirdīgo republikas rekordu 4 x 50 m jauktā brīvā stila stafetē uzstādīja **Z. Embrekte**, **E. Zariņa**, **R. Stupāns** un **I. Šnepsts**. Apsveicam!

Peldētāji startēja ļoti labi, saņiedzot personīgos rekordus, skolā sekmīgi notiek paaudžu maiņa – liels īpatsvars bija jauno peldētāju. 9 gadus jaunā Amanda Intsone pat izcīnīja 3. vietu jaunākajā grupā.

Sacensības bija ļoti vērtīgas gan savu mācību/treniņu darba novērtēšanā, gan jaunu atziņu iegūšanā. Skolēniem tika dota iespēja sevi apliecināt, iespēja integrēties citu valstu nedzirdīgo vidē.

Liels paldies Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentam par atbalstu!

Sekmīgi aizvadīts šis gads, lai veicas mācībās un treniņos jaunajā – 2016. gadā! Visiem laimīgu jauno gadu! ▲

Peldēšanas treneris
Jevgēnijs Puhovs

Pasākumi biedrībās 2016. gada janvārī**RĪGĀ**

- 6., 13., 20., 27. 01 pl. 16 Laikrakstu un žurnālu apskats
8. 01 pl. 17 Eglīte bērniem „Krāsainā ziemas pasaka”

JELGAVĀ

- 5., 19. 01 pl. 17 Informācija, pārrunas (Sarmas ielā 4)
16. 01 pl. 17 Prasmju konkurss „Prāta spēle”
30. 01 pl. 15 Veselību veicinošs pasākums „Slidosim kopā!”

TUKUMĀ

9. 01 pl. 12 Tematisks pasākums „Zvaigžņu diena”
23. 01 pl. 12 Veselību veicinošs pasākums „Slidosim kopā!”
30. 01 pl. 12 Ziemas pārgājiens „Baudīt ziemas piedzīvojumu!”

PLAVIŅĀS

5. 01 pl. 12 Informācijas diena
16. 01 pl. 12 Tematiskais pasākums
21. 01 pl. 12 Avīžu koplasīšana
26. 01 pl. 12 Radošais darbs

VALMIERĀ

- 5., 12., 19., 26. 01 pl. 14 Apmācība: Palīdzība planšetdatora lietošanā
7. 01 pl. 14 Pārrunas
7. 01 pl. 14 Suvenīru veidošana
14., 21. 01 pl. 14 Informatīvā diena
16. 01 pl. 12 Atpūtas pasākums „Bērnu rīts”
17. 01 Kolektīvs apmeklējums: Slidosim (sekot aīšai)
20. 01 pl. 12 1991. gada barikāžu aizstāvju atceres diena
21. 01 pl. 15 Dekoru veidošana
28. 01 pl. 14 IK „Es daru tā...”

ALŪKSNE

5. 01 pl. 12 Lekcija
12. 01 pl. 12 Pārrunas
15. 01 pl. 12 Modes skate „Dāmu un kungu somas”
19. 01 pl. 12 IK „Soļos marš” – Spraiģas galda spēļu cīņas
22. 01 pl. 12 Nedzirdīgo ziņas
26. 01 pl. 12 Laikrakstu apskats

SMILTENĒ

7. 01 pl. 12 Pārrunas
14. 01 pl. 12 Informācijas diena
21. 01 pl. 12 Atpūtas pasākums – Modes skate „Dāmu un kungu somas”
28. 01 pl. 12 IK „Soļos marš”: Sporta spēles (novuss un dambrete)

DAUGAVPILĪ

- 5., 12., 16., 26. 01 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats
7. 01 pl. 13 IK „Neziniši”
14. 01 pl. 13 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
21. 01 pl. 13 Fotokonkurss „Mans mīļākais dzīvnieks”
28. 01 pl. 13 Atpūtas pēcpusdiena „Būsim atjautīgi un asprātīgi”

KULDĪGĀ

- 5., 19. 01 pl. 10 Rokdarbi
7., 21. 01 pl. 10 Vingrošana
7. 01 pl. 18 Rokdarbi
8., 23. 01 pl. 18. 10 Deju mēģinājums
17. 01 pl. 12 Latvisko tradīciju godināšana Teņa dienai
19., 28. 01 pl. 12 Informatīvā diena
20. 01 pl. 12 1991. gada barikāžu aizstāvju atceres diena

LIEPĀJĀ

- 5., 12. 01 pl. 12 Pārrunas
5., 12., 19. 01 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats
15., 22. 01 pl. 18. 30 IK „Liedags”
16., 23. 01 pl. 12 IK „Liedags”
19. 01 pl. 12 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
22. 01 pl. 13 Ekskursija uz koncertzāli „Lielais Dzintars”
26. 01 pl. 12 Laikrakstu un žurnālu apskats

VENTSPILĪ

7. 01 pl. 12 Tematisks pasākums „Zvaigžņu diena”
9. 01 pl. 15 Medicīniskā informācija
9., 16. 01 pl. 17 IK „Veselība”
14., 21. 01 pl. 11 Laikrakstu un žurnālu apskats
16. 01 pl. 11 IK „Novuss”
23. 01 pl. 15 Informācija
- RĒZEKNĒ**
5. 01 pl. 12 IK „Vissija”
7. 01 pl. 11 IK „Saimniecīte”: Ekonomiski – vienkārši ēdieni
12. 01 pl. 12 Pašpalīdzības grupa „Mūsu ikdienas problēmas”
14., 26. 01 pl. 12 Avīžu un žurnālu koplasīšana „Sapratne”
16. 01 pl. 15 Tematisks pasākums „Krāsainā ballīte”
19. 01 pl. 12 Mutvārdu žurnāls „Gribam visu zināt”
21. 01 pl. 12 Diskusijas
28. 01 pl. 12 Pašpalīdzības grupa „Mūsu ikdienas problēmas”

Mīļi sveicam!

Lai veselība, prieks, labi cilvēki un Dieva svētība jūs pavada dzīves ceļā nākamajos gados!

80

4. 01 Uldis Melnūdris, Smiltenes
8. 01 Jevgenija Vārpiņa, Rīgas
15. 01 Fēlikss Meļķis, Smiltenes
27. 01 Rasma Šteinberga, Rīgas

75

17. 01 Gaļina Lapteva, Rīgas
29. 01 Imants Markitāns, Daugavpils
29. 01 Pēteris Poikāns, Ventspils

70

27. 01 Ēriks Rikens, Rīgas

65

1. 01 Ludmila Mīlgrāve, Rīgas
9. 01 Tatjana Nikolajenko, Rīgas

60

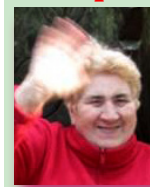
1. 01 Juzefa Makejeva, Rīgas

55

12. 01 Nina Vinogradova, Rīgas
17. 01 Guntis Vīgants, Rīgas
27. 01 Mari Lagunova, Rīgas

50

13. 01 Māra Lasmane, Rīgas biedrība

Īpašais sveiciens

*Lai visas tavas dzīves dienas
Tā zied kā rozes vasarā.
Lai nebūtu starp tām nevienas,
Kad acīm jāmirkst asarās.*

**Vissirsnīgākos vēlējumus
MONIKAI LANKOVSKAI skaistajā
65 gadu jubilejā sūta meita Sandra,
znots Ruslans, mazdēls Artūrs**

Nākamais numurs 19. 01**Pēdējais brīdis pasūtīt “Kopsoli” – nenokavē!**

Ja vēlies savu “Kopsoli” saņemt pa pastu mājās, tas jāpasūta līdz 28. decembrim – indekss 1012; cena visam gadam – 12,65 eiro.

Abonēšana saņemšanai pa pastu:

- * Veic jebkurā pasta nodaļā vai pie sava pastnieka;
- * Pasūti internetā – abone.pasts.lv vai e-kiosks.lv
- * Piezvani pa telefonu 67008001, 27008001

Saņemšanai uz vietas LNS mītnē, Rehabilitācijas centrā, Elvīras ielā 19 vai Rītausmā, Kandavas ielā 27 jebkurā darbadienā pasūti avīzi Informācijas nodaļā vai Rehabilitācijas centrā – **cena 11.20 eiro gadā.**

“Kopsoli” vari saņemt arī elektroniski – par 9.52 eiro gadā vai iegādāties atsevišķus numurus uz vietas (1eks. – 1,50 eiro).

Samaksu vari veikt uz vietas skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu uz šādu kontu: Latvijas Nedzirdīgo savienība, reģ. nr. 40008000615 – SEB banka LV86UNLA0002000700111, norādot maksājuma mērķi – Kopsoli abonēšana 2016. gadam, vārds, uzvārds, jūsu e-pasta adrese un mob.tel. numurs.

“Kopsoli” – tavs draugs un padomdevējs jau vairāk nekā 60 gadus. Tikai no tevis atkarīgs – tam būt vai nebūt. Balso par savu vienīgo avīzi nedzirdīgajiem un pasūti to!